

BIJLAGEN

BIJLAGE 4: Huidige evenementenzonering

BIJLAGE 4: huidige evenementenzonering

- zonering Stadspark met oog op het parkvriendelijk organiseren van evenementen
- evenementenzones Stadspark (plan)
- 2019_Standaardadvies Groendienst bij kleine evenementen
- 2019_Standaardadvies Groendienst bij middelgrote tot grote evenementen

Zonering Stadspark met oog op het parkvriendelijk organiseren van evenementen

1. Inleiding

Een evenement is ‘te gast’ in een park. Als gast is het normaal dat je het huis van je gastheer netjes en onbeschadigd weer verlaat. Om de gast daarbij te helpen worden in de parken ‘evenementenzones’ voorzien en worden een aantal omgangsregels vooraf vastgelegd.

Het groene en veilige kader is vaak de reden waarom een evenement in een park wordt voorzien. Voor een park kan dit echter een zware belasting betekenen, zowel voor de infrastructuur als voor de groenelementen. Het kan zelfs de achteruitgang van de toestand van een park veroorzaken.

Parken worden intensief en voor velerlei doeleinden gebruikt door talrijke parkbezoekers. Evenementen in parken vormen een extra druk op bodem, planten en het parkecosysteem. Om parken in goede staat te houden en om schade te voorkomen is een parkvriendelijke inrichting - en organisatie van evenementen van cruciaal belang. Om dit te realiseren zijn plaatsspecifieke omgangsregels en beschermingsmaatregelen noodzakelijk. Daarbij moet ervoor gezorgd worden dat de draagkracht van het park niet overschreden wordt.

Om parkvriendelijke evenementen mogelijk te maken is het park opgedeeld in verschillende zones. Sommige zones zullen niet gebruikt kunnen worden, andere zullen in beperkte mate en onder bepaalde voorwaarden gebruikt kunnen worden. De draagkracht wordt overschreden vanaf het moment dat de hoofdfaciliteiten die nodig zijn voor het evenement niet meer kunnen ingepland worden in de daarvoor voorziene zone en er de facto vermijdbare schade zal optreden aan parkinfrastructuur en beplanting (zie verder).

Een evenement dat de draagkracht niet overschrijdt en waarbij de omgangsregels nauwgezet opgevolgd worden, kan plaatsvinden zonder dat er schade berokkend wordt aan het park. Enkel bij dergelijk opgezette evenementen zal het groene kader intact blijven.

Het is in eerste instantie de bedoeling dat op basis van de algemene omgangsregels en de vastgelegde zones met hun specifieke omgangsregels, een kandidaat organisator beoordeelt of het evenement kan plaatsvinden in het betreffende park en of dit park al of niet geschikt is voor zijn evenement.

Als een organisator heeft geoordeeld dat zijn evenement de draagkracht niet zal overschrijden kan hij een aanvraag indienen. De organisator moet zich daarbij ook akkoord verklaren met de zonering en met de voorwaarden met betrekking tot terreingebruik, en de bepalingen aangaande de af te leveren documenten, de communicatie, de controle en de schadeberekening.

Deze tekst zal meer duidelijkheid geven over de omgangsregels en de opdeling in zones.

2. Algemene omgangsregels in het stadspark

2.1 Toegankelijkheid

Het park moet kunnen blijven functioneren als openbaar domein. Het tijdelijk afsluiten van bepaalde gedeelten voor een korte periode is toegelaten. Er moet de nodige signalisatie voorzien worden voor de overige parkgebruikers. Wanneer doorgaande wandelpaden of fietsroutes door het park worden afgesloten moet een omleiding voorzien worden.

2.2 Verbod op snoeien

Het is verboden om bomen of heesters te snoeien omwille van het evenement. In uitzonderlijke gevallen kan hiervan worden afgeweken, op voorwaarde dat:

- de noodzaak duidelijk aangetoond is;
- het snoeiwerken betreft die kunnen uitgevoerd zonder te moeten zondigen tegen de regels van algemeen vakmanschap;
- de snoeiwerken tijdig worden aangevraagd aan de groendienst. Snoeiwerken mogen enkel worden uitgevoerd door de groendienst. De organisator mag zelf geen snoeiwerken uitvoeren.

2.3 Verbod op graven

- Het is verboden om graafwerken uit te voeren omwille van het evenement.

2.4 Het werken met machines en werktuigen

Indien er met machines of werktuigen gewerkt wordt mogen er geen bomen beschadigd worden (takken, stammen, stamvoeten).

Bodemverdichting of beschadiging van wortels moet vermeden worden. Voorzorgsmaatregelen worden verder beschreven in de zonering.

2.5 Het voorzien van extra vuilbakken

De organisator moet hieromtrent afspraken maken met de dienst stadsreiniging.

2.6 Het gebruik van glas

Het is niet toegelaten om tijdens de volledige periode van het evenement drank uit glazen, of glazen verpakking, aan te bieden aan de bezoekers.

2.7 Het park terug in zijn oorspronkelijke staat brengen

Nadat het evenement is afgelopen moet het park op alle aspecten terug in de toestand gebracht zijn als voorheen.

3. De zones van het park en de bijhorende voorwaarden

Op basis van de kwetsbaarheid van de infrastructuur of groenelementen is het park opgedeeld in verschillende zones.

Zij zijn aangegeven op het zoneringsplan dat door de stadsdiensten aan de organisator zal afgeleverd worden.

De hoekpunten van de belangrijkste zones kunnen door de stadsdiensten op vraag van de organisator op het terrein worden uitgezet.

Bij het vastleggen van de zones is een maximale grootte voor het organiseren van evenementen vooropgesteld. Hier kan niet van afgeweken worden.

Hierna volgt een beschrijving van de verschillende zones.

3.1 De wegen

Op vlak van draagkracht wordt een onderscheid gemaakt in:

- wegen geschikt voor zwaar verkeer (meer dan 3,5 ton). Op het overzichtsplan is aangegeven in hoeverre er al dan niet verkeer in beide richtingen mogelijk is;
- wegen enkel geschikt voor licht verkeer (minder dan 3,5 ton);
- wegen waar geen gemotoriseerd verkeer is toegelaten.

De organisator moet het transport aanpassen aan de draagkracht van de wegen in het park.

Indien de organisator een weg wil gebruiken voor een ander type verkeer dan waar deze voor geschikt is, moet hij deze weg met behulp van beschermingsmaatregelen aanpassen tot hij geschikt is voor het verkeer van de organisator, ofwel dient hij alles over te laden op lichtere voertuigen die toegelaten zijn op de betreffende parkwegen.

3.2 De parkings

Er mag niet geparkeerd worden in het stadspark.

3.3 De strikt beschermde parkzone

In de strikt beschermde parkzones kunnen geen evenementen of onderdelen van evenementen plaatsvinden.

Het betreft

- OF een kwetsbare of landschappelijk waardevolle zone is waar geen enkele vorm van evenementen of manifestaties kan worden toegestaan;
- OF een zone die niet kan ter beschikking worden gesteld omdat ze in concessie is gegeven, in gebruik is door eigen diensten of niet publiek toegankelijk is of kan gemaakt worden.

Deze zone is tijdens opbouw en afbraak en tijdens het evenement toegankelijk voor parkbezoekers maar niet voor gemotoriseerd verkeer noch voor evenementen-infrastructuur.

Op de grens van de strikt beschermde parkzone en transportzones of zones waar infrastructuur wordt opgebouwd of afgebroken moet een doordringbare afsluiting geplaatst worden tijdens opbouw en afbraak en tijdens transport. Tijdens het evenement mag de afsluiting verwijderd worden. De afsluiting moet minstens bestaan uit:

- Houten palen die maximaal 2 meter uit mekaar staan.
- Een hekwerk waarbij er openingen zijn tussen de onderdelen. Deze openingen mogen maximaal 2 meter breed zijn.

3.4 De evenementenzones

In deze zones is de organisatie van evenementen mogelijk. Ze is echter niet overal onbeperkt toegankelijk of beschikbaar voor alle types van vervoer en infrastructuur.

Om die reden is de evenementenzone opgedeeld in drie type zones naargelang de toegestane belasting en infrastructuur.

3.4.1 Evenementenzone type 1

In deze zone is het meest intensieve en belastende vervoer en infrastructuur mogelijk zoals daar zijn:

- rollend materieel + 3,5 ton bij levering, opstelling en afbraak voor en na het evenement;
- podia voor de duur van het evenement;
- grote feesttenten voor de duur van het evenement;
- sanitaire units en tijdelijke verblijfsunits of vergelijkbare units tijdens de duur van het evenement;
- kermiskramen, marktkramen en gelijkgesteld rollend materiaal.

In deze zone mag geen parkeren worden georganiseerd, maar enkel stationeren i.f.v. laden en lossen.

3.4.2 Evenementenzone type 2

In dit type van evenementenzone zijn alle minder zware of omvangrijke voorzieningen gebonden aan een evenement toegelaten voor de duur van het evenement. Het betreft:

- rollend materieel tot 3,5 ton;
- eetkraampjes, tapinstallaties, sappentappers, enz. ...;
- mobiele ijskarren of vergelijkbare elementen;
- feesttenten, shelters en partytentjes;
- infostands;
- walking dinner of receptiemeubilair;
- beperkt sanitair (verplaatsbare toiletten maar geen sanitaire units).

Op de grens van de evenementenzone type 2 en type 1 moet een doordringbare afsluiting geplaatst worden tijdens opbouw en afbraak en tijdens transport. Tijdens het evenement mag de afsluiting verwijderd worden. De afsluiting moet minstens bestaan uit:

- Houten palen die maximaal 2 meter uit mekaar staan.
- Een hekwerk waarbij er openingen zijn tussen de onderdelen. Deze openingen mogen maximaal 2 meter breed zijn.

De afsluiting kan geopend worden voor toegelaten transporten en leveringen.

Naar analogie van type 1 is ook hier parkeren verboden, maar stationeren in functie van laden en lossen is wel toegelaten.

Het gebruik van rijplaten in evenementenzone type 2 is altijd verplicht.

De rijplaten moeten niet noodzakelijk gedurende de volledige periode van het evenement aanwezig blijven maar wel tijdens de periodes van intensieve betreding zoals opbouw, afbraak, leveringen, verplaatsingen, enz.

3.4.3 Evenementenzone type 3

Dit type van zones is enkel bedoeld om de lichtste vormen van evenementen te faciliteren zoals daar zijn:

- partytentjes;
- walking dinner en receptiemeubilair;
- shelters;
- geen gemotoriseerd vervoer toegestaan op de grasmatten op uitzondering van smalspoortractoren met brede banden/grasbanden of Quads.

Op de grens van de evenementenzone type 3 en types 1 en 2 moet een doordringbare afsluiting geplaatst worden tijdens opbouw en afbraak en tijdens transport. Tijdens het evenement mag de afsluiting verwijderd worden. De afsluiting moet minstens bestaan uit:

- Houten palen die maximaal 2 meter uit mekaar staan.
- Een hekwerk waarbij er openingen zijn tussen de onderdelen. Deze openingen mogen maximaal 2 meter breed zijn.

De afsluiting kan geopend worden voor toegelaten transporten en leveringen.

Het gebruik van rijplaten in evenementenzone type 3 is altijd verplicht.

De rijplaten moeten niet noodzakelijk gedurende de volledige periode van het evenement aanwezig blijven maar wel tijdens de periodes van intensieve betreding zoals opbouw, afbraak, leveringen, verplaatsingen, enz.

4. Bomen

Bijzondere aandacht is vereist voor de aanwezige bomen in het Stadspark. Volgende bepalingen zijn overal in het park van toepassing:

4.1 Het rijden met voertuigen en machines

In de gehele wortelzone van bomen mag niet met voertuigen en machines gereden worden, tenzij er daar een noodzakelijke toegangsweg is, of een stuk ervan. Het is dan in principe altijd verplicht om rijplaten te gebruiken:

- verplicht gebruik van stalen rijplaten op een zandbed of boomschors voor zware voertuigen en machines;
- kunststof rijplaten toegelaten voor lichte voertuigen en machines.

De rijplaten moeten alle benodigde rij- en draaioppervlakte bedekken.

4.2 Het beschermen van de stamvoeten en stammen tegen aanrij schade

Indien de voertuigen en machines op minder dan 2m van een boom moeten rijden, moet de stamvoet en stam beschermd worden tegen aanrij schade. Daartoe zijn er verschillende mogelijkheden:

- het voorzien van een kleinere volledig afgeschermd zone. Dit kan zijn:
 - een verplaatsbare dichte afsluiting indien het voorbijrijden van zeer korte duur is (max 1 dag). De afsluiting moet min 1m hoog zijn en er moet min 50cm open ruimte zijn tussen stam en boom;
 - een vaste dichte afsluiting indien het voorbijrijden van langere duur is (meer dan 1 dag). De afsluiting moet min 2m hoog zijn en er moet een buffer van bijv. . autobanden of drainage buis voorzien worden tussen de stam en de afsluiting;
- het omwikkelen van de stam met schok dempend materiaal (bijv. drainagebuizen) en daarrond houten palen (bijv. een stukje kastanje houten afsluiting). De drainage buizen mogen de stam niet volledig bedekken; ongeveer 25% is voldoende.

4.3 Het beschermen van laaghangende takken tegen aanrij schade.

Indien er een kans bestaat dat takken aangereden worden door verkeer moet er een losstaande tunnel of boog onder geplaatst worden om aanrij schade te voorkomen.

4.4 Stockageplaats

Als het omwille van plaatsgebrek niet anders kan, mag de organisator de wortelzone van bomen gebruiken als stockageplaats, maar dan onder speciale voorwaarden. Deze moet dan nl. op blokken of paletten voorzien worden.

5. Af te leveren documenten

5.1 Plaatsbeschrijving

Om bij eventuele schade een correcte schadeberekening te kunnen maken zal er door de dienst Groen en Begraafplaatsen van het bedrijf Stadsbeheer op voorhand een plaatsbeschrijving opgesteld worden. Er zullen enkel visueel waarneembare beschadigingen opgenomen worden. Deze moeten met foto's

en met afmetingen (ev. percentages) omschreven worden. Op het zoneringsplan zal aangeduid worden van welke zones of delen ervan een plaatsbeschrijving is opgemaakt.

De plaatsbeschrijving moet door alle partijen worden goedgekeurd en ondertekend voor de aanvang van de betreding van het park voor opbouw of levering in functie van het evenement. Een door alle partijen ondertekend exemplaar wordt bezorgd aan organisator en parkbeheerder, zijnde de dienst Groen en Begraafplaatsen van het bedrijf Stadsbeheer.

5.2 Inrichtingsplan

De organisator moet op het zoneringsplan voor evenementen in het Stadspark, dat door de stadsdiensten is opgesteld, aanduiden hoe hij het evenement gaat inrichten bij middel van een inrichtingsplan.

Hierop moet vermeld zijn:

- plaats van alle tenten , kraampjes...;
- de toegangswegen die hij gaat gebruiken, de aard van het transport en de voorziene beschermingsmaatregelen;
- de laad- en loszones die gebruikt gaan worden bij het opstellen en afbreken en de stockagezones

Het inrichtingsplan moet bij de offerte gevoegd worden en is bindend. Er kan enkel van worden afgeweken mits onderlinge instemming.

5.3 Werkplanning

De organisator moet een chronologisch schema opstellen waarin hij aangeeft wanneer hij de beschermingsmaatregelen gaat toepassen. Hij moet dit doen in overeenstemming met de leveringen, opbouw en afbraak. Het doel is dat alles zodanig georganiseerd wordt dat op geen enkele manier, op geen enkele plaats en op geen enkel moment gezondigd hoeft te worden tegen de bepalingen in dit document.

Deze werkplanning moet bij de offerte gevoegd worden.

6. Communicatie

De organisator zal aan alle personeelsleden, onderaannemers, leveranciers, melding maken van bovenvermelde afspraken.

De stadsdiensten zullen een lijst van verantwoordelijken met beslissingsbevoegdheid die tijdens het evenement bereikbaar zijn doorgeven.

De organisator zal een lijst van verantwoordelijken met beslissingsbevoegdheid die tijdens het evenement bereikbaar en aanwezig zijn; zowel tijdens opbouw, afbraak als tijdens het evenement, doorgeven aan de stadsdiensten.

7. Controle

Zowel de correctheid als het tijdstip van uitvoering van de beschermingsmaatregelen zal door de stadsdiensten gecontroleerd worden.

Ook de naleving van de omgangsregels zal door de stadsdiensten gecontroleerd worden.

8. Schade

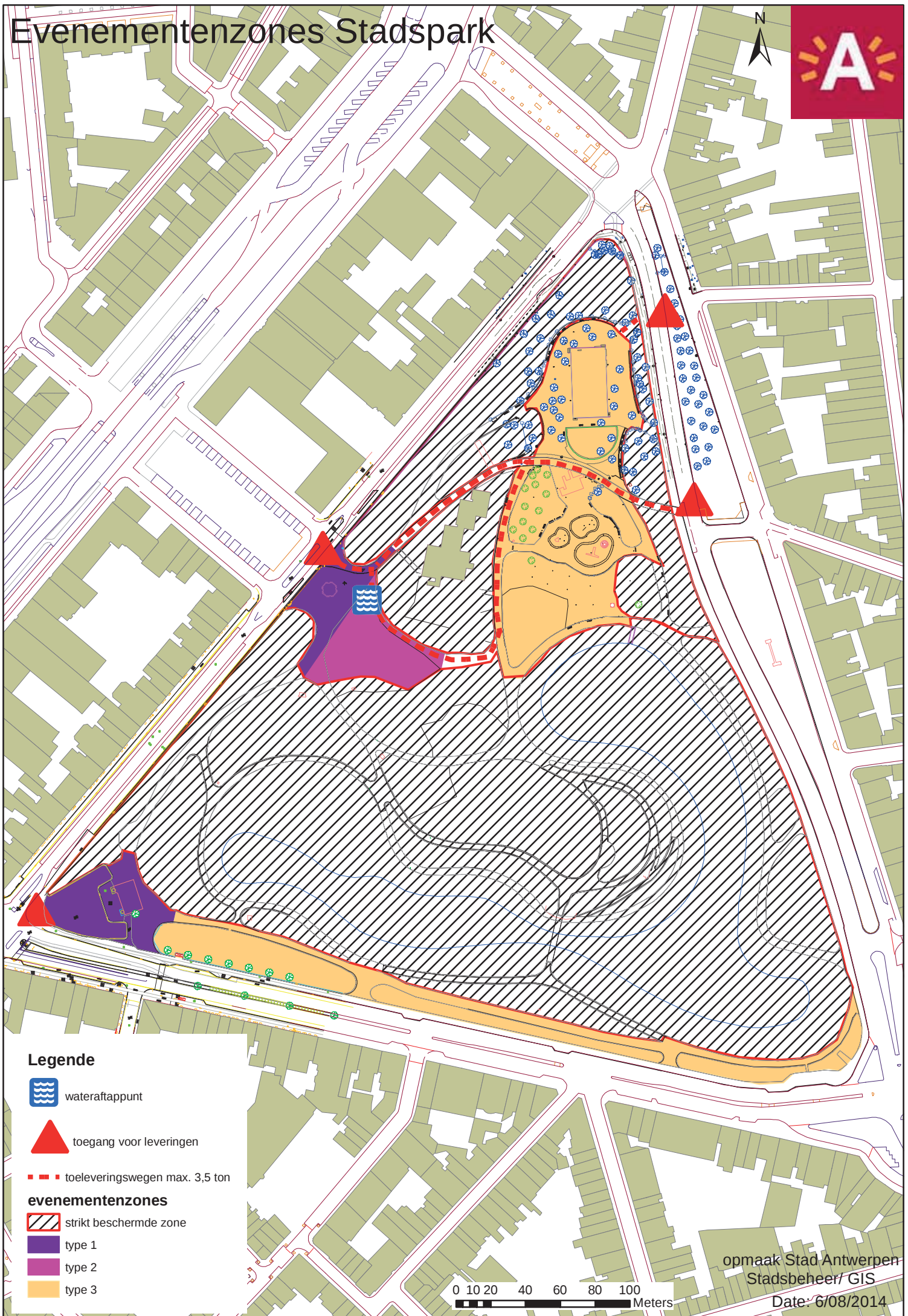
8.1 Te voorkomen schade

Als bij een controle zou blijken dat een voorgeschreven uit te voeren maatregel niet tijdig of foutief is uitgevoerd, of dat de beschermingsmaatregelen niet worden nageleefd, zal de schade en/of mogelijke gevolgschade integraal aangerekend worden; los van het feit of er op het moment van de overtreding al zichtbare gevolgschade is of niet.

Zowel de schade als de mogelijke gevolgschade bij bomen zal eerst berekend worden op basis van de door de VVOG ontwikkelde methode die gebaseerd is op de uniforme methode voor waardebeoordeling van straat-, laan- en parkbomen behorend tot het openbaar domein. Vervolgens zal het schadebedrag vermenigvuldigd worden met *factor 2*. Dit bedrag, vermeerderd met alle kosten voor verzorging, en de kosten die het opstellen van het schadedossier met zich meebrengt, zal aangerekend worden aan de organisator van het evenement.

Voor beschadigingen aan andere zaken dan aan bomen zullen de herstellings- en dossierkosten aan de organisator van het evenement aangerekend worden.

Evenementenzones Stadspark

Legende

weraftappunt

toegang voor leveringen

--- toeleveringswegen max. 3,5 ton

evenementenzones

strikst beschermde zone

type 1

type 2

type 3

opmaak Stad Antwerpen
Stadsbeheer/ GIS

Date: 6/08/2014

0 10 20 40 60 80 100
Meters

Groenadvies: Klein evenement

Stad Antwerpen, dienst Groen en Begraafplaatsen, geeft een gunstig advies op voorwaarde dat onderstaande zaken worden gerespecteerd.

Algemeen

Het staat de organisator vrij om een plaatsbeschrijving op te maken. Indien hij dat niet doet, wordt ervan uitgegaan dat de zones in het park die de organisator tijdelijk gebruikt, in goede conditie zijn en zonder recente beschadigingen. Alle zichtbare schade die nadien vastgesteld wordt, zal aan de organisator doorgerekend worden.

1. Documenten

- De organisator vermeldt hoe hij **de toevoer en afvoer van water organiseert**. Het afvoeren van water in parkvijvers of elders in het park is niet toegestaan.
- Water afvoeren kan enkel in **een DWA-riool**, het rioolstelsel voor afvalwater.

2. Mobiliteit

- **Lossen en laden gebeurt enkel via de bestaande wegen met een maximale snelheid van 20km/uur**. Voor gemotoriseerd vervoer in parken geldt een **beperking tot 3,5 ton**, tenzij anders afgesproken.
- Er mag **nergens in het park worden geparkeerd**. Enige uitzondering zijn foodtrucks die onderdeel uitmaken van een goedgekeurd evenement. Deze foodtrucks mogen enkel op verharde zones of wegen staan en hebben hiervoor een toelating nodig.
- **Het is niet toegestaan om met voertuigen op de gazons, in de beplanting of in de wortelzones van bomen te rijden**. Indien dit niet te vermijden is, moeten er rijplaten worden voorzien en moet er hiervoor een inplantingsplan wordt opgemaakt.

3. Infrastructuur en activiteit

- De organisator mag **zelf geen obstakels** (verkeerspaaltjes, vuilbakken,...) **verwijderen**.
- Bij de plaatsing van tenten **mogen spanriemen de bomen niet raken** en **verankeringen mogen de boomwortels niet beschadigen**.
- Bij plaatsing van tijdelijke vloeren krijgen deze **minstens 10 cm luchtruimte**.
- **Onder de kroonprojectie van de bomen (onder de kruin van bomen) mag niets geplaatst of opgesteld worden**. Enkel houten vloeren met minimum 10 cm luchtruimte zijn hier de uitzondering.
- Er mag zeker **geen vuur** worden gemaakt onder de bomen.
- Bij het gebruik van vuurkorven op de gazons/graslanden moet grasbescherming worden voorzien onder de korven.
- **Ingrenpen in de bodem** (greppels, putten, inwerken materialen...) **zijn niet toegestaan**, verankeringen in de bodem binnen de kroonprojectie zijn ook niet toegestaan .
- Er mogen **geen markeringen** worden aangebracht op of aan bomen of op de wegen.
- Er mag **niets worden bevestigd aan groenelementen** (bomen), tenzij daar uitdrukkelijk toestemming is voor gegeven. In dit geval moeten zachte materialen die geen schade aan de bomen veroorzaken worden gebruikt.

Groenadvies: Klein evenement

Stad Antwerpen, dienst Groen en Begraafplaatsen, geeft een gunstig advies op voorwaarde dat onderstaande zaken worden gerespecteerd.

Algemeen

Het staat de organisator vrij om een plaatsbeschrijving op te maken. Indien hij dat niet doet, wordt ervan uitgegaan dat de zones in het park die de organisator tijdelijk gebruikt, in goede conditie zijn en zonder recente beschadigingen. Alle zichtbare schade die nadien vastgesteld wordt, zal aan de organisator doorgerekend worden.

1. Documenten

- De organisator vermeldt hoe hij **de toevoer en afvoer van water organiseert**. Het afvoeren van water in parkvijvers of elders in het park is niet toegestaan.
- Water afvoeren kan enkel in **een DWA-riool**, het rioolstelsel voor afvalwater.

2. Mobiliteit

- **Lossen en laden gebeurt enkel via de bestaande wegen met een maximale snelheid van 20km/uur**. Voor gemotoriseerd vervoer in parken geldt een **beperking tot 3,5 ton**, tenzij anders afgesproken.
- Er mag **nergens in het park worden geparkeerd**. Enige uitzondering zijn foodtrucks die onderdeel uitmaken van een goedgekeurd evenement. Deze foodtrucks mogen enkel op verharde zones of wegen staan en hebben hiervoor een toelating nodig.
- **Het is niet toegestaan om met voertuigen op de gazons, in de beplanting of in de wortelzones van bomen te rijden**. Indien dit niet te vermijden is, moeten er rijplaten worden voorzien en moet er hiervoor een inplantingsplan wordt opgemaakt.

3. Infrastructuur en activiteit

- De organisator mag **zelf geen obstakels** (verkeerspaaltjes, vuilbakken,...) **verwijderen**.
- Bij de plaatsing van tenten **mogen spanriemen de bomen niet raken** en **verankeringen mogen de boomwortels niet beschadigen**.
- Bij plaatsing van tijdelijke vloeren krijgen deze **minstens 10 cm luchtruimte**.
- **Onder de kroonprojectie van de bomen (onder de kruin van bomen) mag niets geplaatst of opgesteld worden**. Enkel houten vloeren met minimum 10 cm luchtruimte zijn hier de uitzondering.
- Er mag zeker **geen vuur** worden gemaakt onder de bomen.
- Bij het gebruik van vuurkorven op de gazons/graslanden moet grasbescherming worden voorzien onder de korven.
- **Ingrenpen in de bodem** (greppels, putten, inwerken materialen...) **zijn niet toegestaan**, verankeringen in de bodem binnen de kroonprojectie zijn ook niet toegestaan .
- Er mogen **geen markeringen** worden aangebracht op of aan bomen of op de wegen.
- Er mag **niets worden bevestigd aan groenelementen** (bomen), tenzij daar uitdrukkelijk toestemming is voor gegeven. In dit geval moeten zachte materialen die geen schade aan de bomen veroorzaken worden gebruikt.

Groenadvies: Middelgroot en groot evenement

Stad Antwerpen, dienst Groen en Begraafplaatsen, geeft een gunstig advies op voorwaarde dat onderstaande zaken worden gerespecteerd.

Algemeen

Bij evenementen met een grote impact op het park/groenzone neemt de organisator ten laatste drie weken voor de opbouw van het evenement contact op met een verantwoordelijke van de groendienst voor een rondgang. Ter plaatse worden de nodige afspraken gemaakt.

Zolang deze rondgang niet is gebeurd zal de groendienst geen definitief gunstig advies voor het evenement geven.

Het staat de organisator vrij om een plaatsbeschrijving op te maken. Indien hij dat niet doet, wordt ervan uitgegaan dat de zones in het park die de organisator tijdelijk gebruikt, in goede conditie zijn en zonder recente beschadigingen. Alle zichtbare schade die nadien vastgesteld wordt, zal aan de organisator doorgerekend worden.

1. Documenten

- De organisator voegt bij zijn AGEV-aanvraag steeds **een inplantingsplan**, waarin duidelijk wordt aangegeven waar alle installaties/voorzieningen worden ingeplant, materialen gestockeerd en via welke toegangen en wegen de leveringen worden voorzien. Indien er voor het park een evenementenzonering is opgemaakt zal de organisator zich daar aan houden.
- Voor middelgrote of grote evenementen wordt er een **slecht weer scenario** verwacht.
- De organisator vermeldt hoe hij **de toevoer en afvoer van water organiseert**. Het afvoeren van water in parkvijvers of elders in het park is niet toegestaan.
- Water afvoeren kan enkel in **een DWA-riool**, het rioolstelsel voor afvalwater.

2. Mobiliteit

- **Lossen en laden gebeurt enkel via de bestaande wegen met een maximale snelheid van 20km/uur.** Voor gemotoriseerd vervoer in parken geldt **een beperking tot 3,5 ton**, tenzij anders afgesproken. Wanneer er veel verkeer in het park wordt verwacht, is het **aanstellen van een steward**, die de verkeersstroom in goede banen leidt, verplicht.
- Er mag **nergens in het park worden geparkeerd**. Enige uitzondering zijn foodtrucks die onderdeel uitmaken van een goedgekeurd evenement. Deze foodtrucks mogen enkel op verharde zones of wegen staan en hebben hiervoor een toelating nodig.
- **Het is niet toegestaan om met voertuigen op de gazons, in de beplanting of in de wortelzones van bomen te rijden.** Indien dit niet te vermijden is, moeten er rijplaten voorzien worden. Deze rijplaten moeten ook op het inplantingsplan worden vermeld.

3. Infrastructuur en activiteit

- **Het plaatsen van zware infrastructuur of het opslaan van zwaar materiaal gebeurt steeds op rijplaten.** Met uitdrukkelijke toestemming kan dit ook op asfaltverharding of elementverharding.
- De organisator mag **zelf geen obstakels** (verkeerspaaltjes, vuilbakken,...) **verwijderen**.
- Bij de plaatsing van tenten **mogen spanriemen de bomen niet raken** en **verankeringen mogen de boomwortels niet beschadigen**.
- Bij plaatsing van tijdelijke vloeren krijgen deze **minstens 10 cm luchtruimte**.

- **Onder de kroonprojectie van de bomen (onder de kruin van bomen) mag niets geplaatst of opgesteld worden.** Enkel houten vloeren met minimum 10 cm luchtruimte zijn hier de uitzondering. Er mag zeker **geen vuur** worden gemaakt onder de bomen.
- Bij het gebruik van vuurkorven op de gazons/graslanden moet grasbescherming worden voorzien onder de korven.
- **Ingrepren in de bodem** (greppels, putten, inwerken materialen...) **zijn niet toegestaan**, verankeringen in de bodem binnen de kroonprojectie zijn ook niet toegestaan .
- Er mogen **geen markeringen** worden aangebracht op of aan bomen of op de wegen.
- Er mag **niets worden bevestigd aan groenelementen** (bomen), tenzij daar uitdrukkelijk toestemming is voor gegeven. In dit geval moeten zachte materialen die geen schade aan de bomen veroorzaken worden gebruikt.

4. Milieu & veiligheid

- **Bij het gebruik van stroomgeneratoren moeten deze met bijhorende tank op een lekbak geplaatst worden** om verontreinigende substanties op te vangen. Zij mogen nooit onder de kroonprojectie van bomen worden geplaatst.
- **Alle zwerfvuil afkomstig van het evenement of de opname wordt onmiddellijk na afloop opgeruimd.** Dit geldt ook het afval dat mogelijk verspreid is geraakt in omliggende zones buiten het evenement. Bij het niet naleven van deze voorwaarde worden de kosten voor de opkuis aan de organisator doorgerekend.
- Het is de organisator **niet toegestaan om glas (glazen en flessen) te gebruiken** om drank aan te bieden in de publiekszones.
- Indien er kabels door de publiekszones lopen, moeten deze afgedekt zijn om de veiligheid van de parkbezoekers te garanderen.

5. Schade

Bij vaststelling van **schade aan bomen** na het evenement zal het schadebedrag via de geijkte VVOG-methode voor 'uniforme waardebepaling van bomen' worden bepaald en doorgerekend worden aan de organisator.

Alle vermijdbare schade of onzichtbare schade die ondubbelzinnig blijkt uit de plaatsbeschrijvingen en die ontstaan is tijdens het evenement of tijdens opbouw of afbraak zal aangerekend worden aan de organisator.

Vermijdbare schade is schade die voortkomt uit het niet, niet tijdig of foutief uitvoeren van maatregelen en afspraken uit de toelating of die voortkomt het niet naleven van beschermingsmaatregelen of incidentele schade.

Onzichtbare schade is verdichting van de bodem en beschadiging van het wortelgestel van bomen door het betreden van niet toegankelijke zones met transportmiddelen en machines of door het niet of foutief gebruiken van rijplaten en door stockeren buiten de voorziene zones.

Zowel de schade als de mogelijke gevolgschade bij bomen zal berekend worden op basis van de door de VVOG ontwikkelde methode. Deze is gebaseerd op de uniforme methode voor waardebepaling van straat-, laan- en parkbomen behorend tot het openbaar domein . Dit bedrag, samen met alle kosten voor verzorging en de kosten die het opstellen van het shadedossier met zich meebrengt, zal aangerekend worden aan de organisator van het evenement.

Schade aan ander parkelementen zoals wegen, grasmatten, bloemperken en constructies wordt berekend op basis van offertes indien externen moeten worden ingezet. Indien de herstellingen door eigen stedelijke diensten worden uitgevoerd zal de schade berekend worden op basis van materiaalkosten en volgens de officiële uurloontarieven van de stad Antwerpen.

Schade aan parkmeubilair wordt steeds berekend op basis van de prijslijsten van lopende contracten.

BIJLAGE 5: Standbeelden en gedenktekens: inventaris en aanbevelingen

BIJLAGE 5: Standbeelden en gedenktekens: inventaris en aanbevelingen

Het beheer van de standbeelden en gedenktekens wordt opgenomen onder de stedelijke dienst 'Kunst in de Stad - Middelheimmuseum'. Zij volgen enerzijds het dagelijks beheer op en anderzijds restauratieve ingrepen.

In het Erfgoedbeheerplan is een inventaris opgenomen van de standbeelden en gedenktekens. In aanvulling of wijziging hierop worden onderstaande zaken in acht genomen. De maatregelen (restauratie of herplaatsing) moeten in afstemming met Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaanderen verder opgenomen worden.

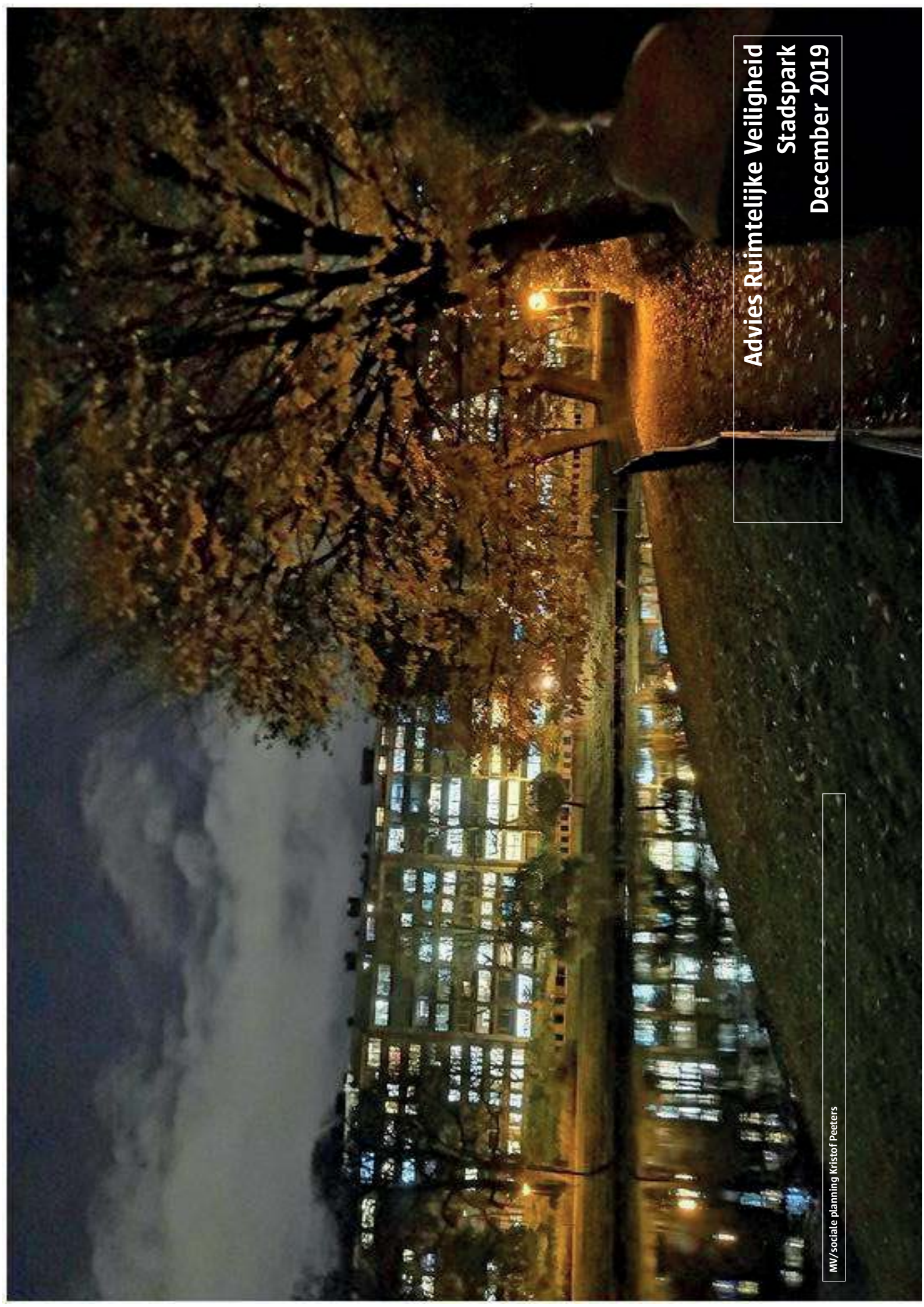
Op te nemen in het continue parkonderhoud:

- Het beeld 'Amerika' heeft een herstel nodig van het beeld en de sokkel. In de herfst van 2020 werd het beeld nog voorzichtig gereinigd.
- Het beeld 'Amerika' vormde historisch gezien een onderdeel van een samenstelling van 4 allegorische beelden, namelijk Amerika, Afrika, Europa en Jacht. 'Amerika' wordt gerestaureerd, en het is te bekijken of het beeld 'Afrika' terug geplaatst kan worden in het park. Bijkomend kan het een interessante kunstopdracht zijn voor de twee overige beelden 'Europa' en 'Jacht' een nieuwe interpretaties te laten maken door hedendaagse kunstenaars. Dit wordt verder afgestemd met de besturen.
- Bij het beeld 'Jan Van Beers' ontbreekt de lauwerkrans. Dit is een essentieel deel van het beeld en zou gerestaureerd moeten worden.
- De sokkel Van Frans De Cort wordt hersteld zodat hij weer stabiel is. Kunst in de Stad heeft de intentie om de sokkel vanaf mei 2020 terug te gebruiken als locatie voor tijdelijke kunstringrepen: Public Figure. Hierbij kunnen hedendaagse kunstenaars een beeld toevoegen dat zich verhoudt tot de bestaande standbeelden in het park.
- De kunststenen sokkel van het monument voor de gesneuvelden is in slechte staat. Er zitten veel kappen in, stukken ontbreken, barsten lopen doorheen grote oppervlaktes. Gezien het belang van het monument bij herdenkingen is het wenselijk om het beeld op korte termijn te restaureren.

Op te nemen in het Herwaarderingsplan:

- Het beeld 'Afrika' ligt momenteel in het openluchtdépot en zou teruggeplaatst moeten worden. Een geschikte locatie moet hiervoor gevonden worden.
- Het monument Koningin Astrid / Moeder met Kind van Georges Minne wordt mogelijks verplaatst naar de huidige locatie van het Linieregiment monument. Het werk van G. Minne heeft te leiden onder de nabijheid van de begroeiing op de huidige locatie en verdient een prominente plaats in het park gezien de hoge kunsthistorische waarde van het beeld. Het Linieregiment kan de plaats innemen van Moeder met Kind.

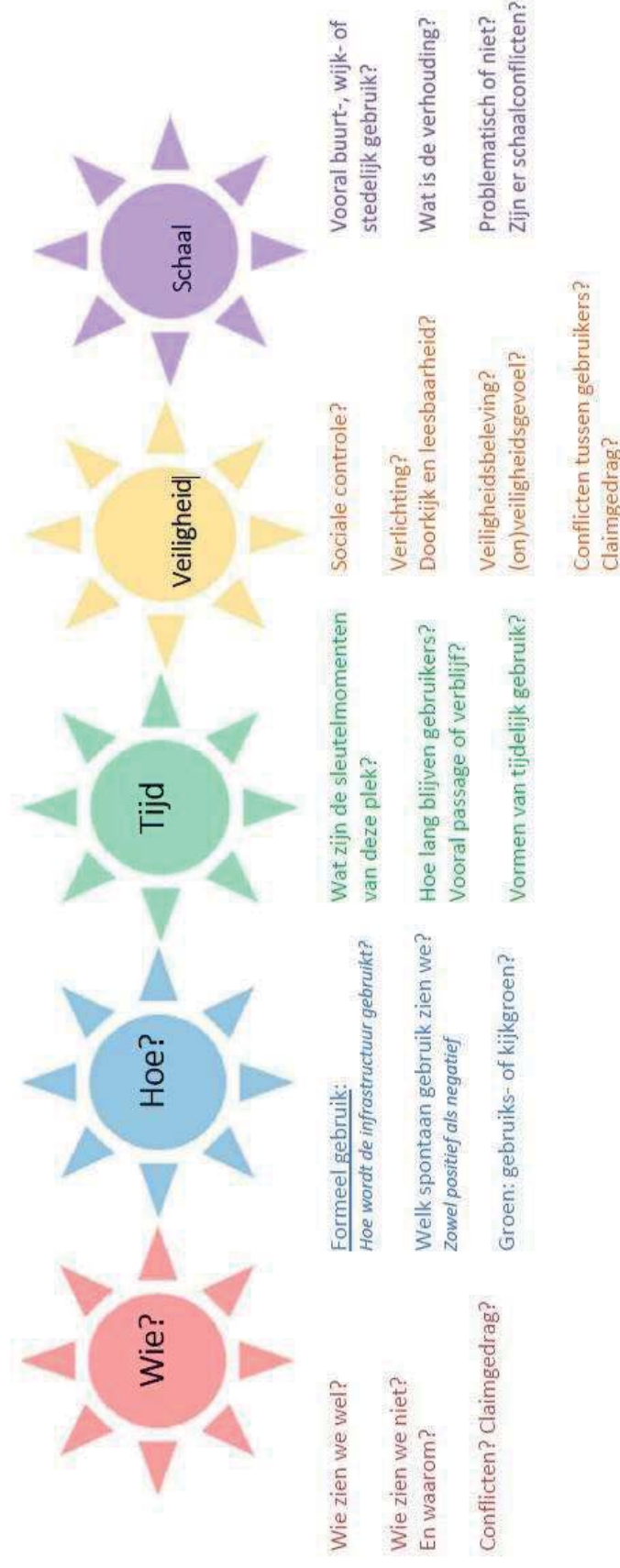
BIJLAGE 6: Advies Ruimtelijke Veiligheid

**Advies Ruimtelijke Veiligheid
Stadspark
December 2019**

Omgevingsscan leefbaarheid en ruimtelijke veiligheid

De omgevingsscan leefbaarheid werd uitgevoerd op basis van input MV/Stadstoezicht en buurtregie, Politie/Wijkteam, Groendienst stelpaats Stadspark en Boysproject. De omgevingsscan leefbaarheid wordt uitgevoerd aan de hand van onderstaande richtvragen. De aanleiding is de opmaak van het masterplan Stadspark.

Wie zien we wel?

Het stadspark kent een diversiteit aan gebruikersgroepen die het park **overdag (bij daglicht) erg goed** gebruiken:

- Buurtbewoners
- Pendelaars
- De joodse gemeenschap en de Indische gemeenschap (cricket)
- loggers en sporters, zowel privé als in schoolverband
- Groendienst
- Wandelaars, vaak met hond
- Gezinnen met kinderen
- Scholieren omliggende scholen
- Bezoekers/ leveranciers Grand Café Capital,
- Groendienst (depot Groendienst)
- Wekelijkse looptrainingen Brandweer Antwerpen (in uitrusting, incl brandweerwagen in park)

Wat betreft leeftijd is de gebruikersgroep erg divers:

- jonge kinderen (de speeltuin) met/zonder ouders,
- tieners uit de buurt + omliggende scholen
- volwassenen en ouderen

Elk van deze leeftijdsgroepen heeft zijn eigen plek in het park, zonder dat er echt bepaalde plekken echt geclaimd worden.

Grote conflicten tussen verschillende groepen doen zich niet voor. Er is ook voldoende ruimte voor elke groep. Politie en toezicht moeten niet of slechts zelden optreden voor conflicten tussen gebruikersgroepen.

'S nachts en na valavond duikt **ongewenst gebruik** op:

- gay cruising
- drugsgebruik (softdrugs)

Deze aanwezigheid van deze gebruikersgroepen heeft een sterke impact het imago en beleving van het stadspark

Wie zien we niet?

Avond en nacht zijn problematisch. Na valavond en s nachts:

- vinden er activiteiten plaats die een sterke impact hebben op de veiligheidsbeleving:
gay cruising, drugsgebruik en (beperkt) dealen rond skatezone
- sporters gebruiken vanaf dan enkel nog de routes aan de rand van het park
- veel gebruikers uit de omliggende straten of passanten ervaren een onveiligheidsgevoel en mijden het stadspark na valavond en s nachts. In de winter zie je dit mijdingsgedrag reeds vanaf 18u.

Claimgedrag? Conflicten?

Ondanks het onveiligheidsgevoel en de problematische veiligheidsbeleving 's avonds en 's nachts is er weinig criminaliteit.

De groep gebruikers in het stadspark is divers en het park wordt goed gebruikt door heen de dag. Er is een diversiteit aan passagestromen. Enkel 's avonds en 's nachts stelt zich een probleem.

1. Speelzone: intens en divers gebruik in de zomer (2015)

Hoe wordt de infrastructuur gebruikt?

Speeltuin

De speeltuin wordt **goed gebruikt**. De skate zone en speelzone zijn goed ingepland en functioneren goed: voldoende buffer tussen de twee zones (afstand)om conflicten te voorkomen. Hierdoor is er niet echt sprake van claimgedrag.

Grand café Capital

Deze horecazaak functioneert goed in de zomer. De wintermaanden zijn moeilijker. De openingsuren zijn ook sterk beperkt in de winter: 10-18u i.p.v. 10-22u en twee sluitingsdagen ma-di. Dit zorgt voor een gebrek aan sociale controle in de avonden(18h-22h) en tijdens de winter. De nachttactiviteiten genereren geen tot weinig overlast.

Skate area (zie foto's)

Dit is de meest **uitgesproken ontmoetingsplek voor tieners** in het park. Ze wordt goed gebruikt overdag. Occasioneel gebruik softdrugs. **De nabijheid van het politiekantoor zorgt er vandaag voor dat de problemen wel binnen de perken blijven**. De skate zone is wel zwervuilgevoelig (nood aan vuilbakken).

's avonds occasioneel dealen. Het ontbreken van een echte **'uitgang van het park'** op het kruispunt Quinten Matsijslei maakt van deze plek een soort 'dead end', waardoor de plek 's avonds (maar ook overdag) gevoelig wordt voor drugsoverlast. In huidige ontwerp is de skate zone ook slecht verlicht.

Ligweide (zie foto)

De graszone rond de vijver kan gebruikt worden als ligweide wanneer de poortjes openstaan. De facto staan de poorten altijd open (winter en zomer). Voor **gebruikers weinig vertrouwd met het park is de situatie weinig leesbaar (zie foto):** 'can I walk on the grass or not?'. Bij goed weer en de in de zomermaanden wordt de ligweide goed gebruikt (foto).

Tijdens het tussenseizoen en winter wordt de plek oneigenlijk gebruikt als hondenloopzone, waarvoor ze niet bedoeld is.. Veel hondeneigenaars laten hun honden in dit gedeelte loslopen, wat niet de bedoeling is. **De inrichting van deze zone met hekwerk identiek aan dat van de hondenloopzones elders in de stad verhoogt de onduidelijkheid..**

Centraal grasplein

Dit wordt vrij goed gebruikt: als zit-en picknick plek, af en toe wordt er baseball gespeeld. Het gebruik, zeker in de tussenseizoenen wordt beïnvloed door de kwaliteit van de ondergrond. Het gras heeft te lijden onder een intensief gebruik bij evenementen. Ook onder de grote bomen nodigt de ondergrond niet uit tot zitten of picknicken(stoffig/modderig). Gebruikers brengen vandaag ook hun fiets mee tot op de plek waar ze daadwerkelijk gaan zitten . Vandaag ontbreken duidelijk zichtbare fietsenstallingen aan de randen van het park.

Wandelen en wandelpaden (zie kaart 1)

De meest intens gebruikte passageroutes voor fietsers staan aangeduid op de kaart.

Hekwerk: Nood aan een duidelijk onderscheid tussen kijkgroen en gebruiksgroen

Vandaag is het **hekwerk** een samenraapsel van verschillende types. Dit geeft het een **onduidelijk signaal naar de gebruiker**. Hekwerk is een instrument dat in het Stadspark duidelijker kan en moet ingezet worden als **leidraad voor de gebruiker voor het onderscheid tussen groen dat men kan gebruiken en kijkgroen**. Gezien de ongewenste activiteiten in het kijkgroen is er nood aan een stevige (natuurlijke) omheining of strategische keuzes voor beplanting.

Algemeen is er bij de heraanleg van het stadspark nood aan een beeldtaal die een onderscheid maakt tussen gebruiksgroen en kijkgroen. De dichte groene buffer aan de rand functioneert vandaag ondermaats als buffer met het omliggende verkeer.

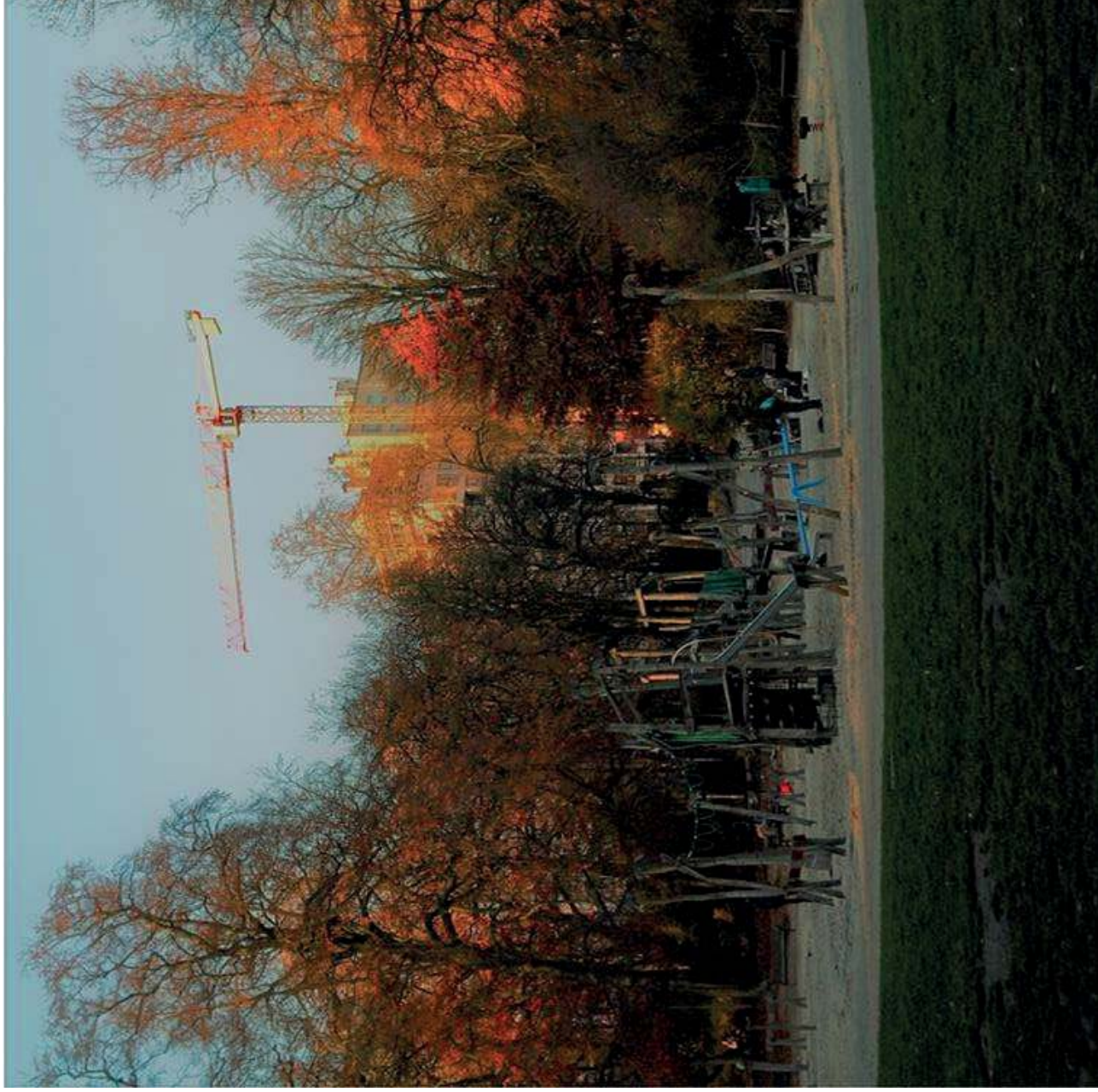
Kaart 1. Meest gebruikte FIETS shortcuts in het stadspark

De meest gebruikte fietsroutes zijn de paden parallel aan de Rubenslei, met een knooppunt ter hoogte van de doorsteek naar de Frankrijklei. Vanuit dit knooppunt vertrekt enerzijds een populaire fietsdoorsteek richting Kievitwijk en anderzijds richting Russisch Orthodoxe kerk Charlottalei.

Het is belangrijk deze strategische fietsroutes goed verlicht worden. Ze verbinden immers de omliggende wijken en vormen een belangrijke potentie voor sociale controle via fietspassage 's avonds.

2. Speeltuin en skate area worden zelfs bij winterweer goed gebruikt

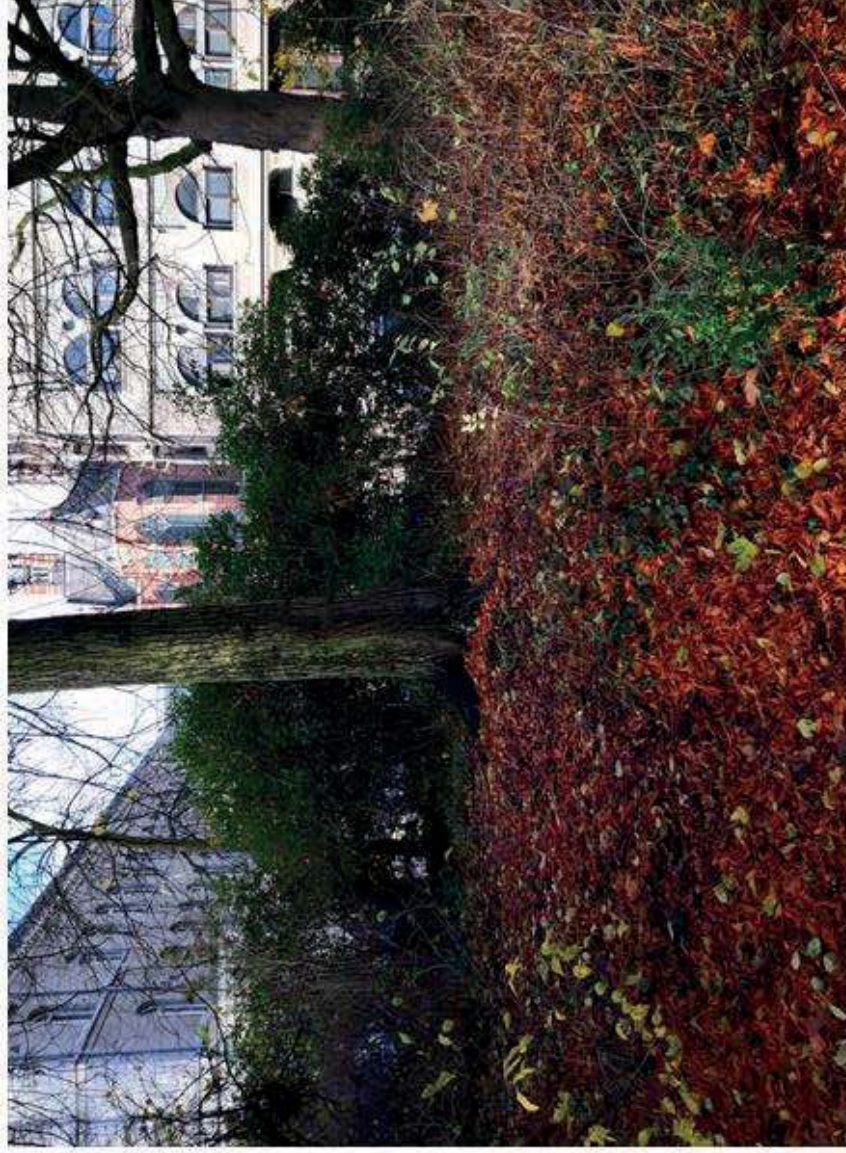
3. Speeltuin en skate area worden zelfs bij winterweer goed gebruikt

4. Hekwerk is een samenraapsel van verschillende types. Het is niet leesbaar & geeft dubbele signalen naar gebruikers.
Bovendien niet robuust tegen ongewenste activiteiten.

5. Geen duidelijk onderscheid tussen gebruiksgroen en kijkgroen

INFORMEEL GEBRUIK: Hoe wordt de infrastructuur gebruikt?

Gay cruising (kaart 2 en foto 7.)

Het stadspark is reeds lang een ontmoetingsplek voor gaycruising. Dit is minder prominent sinds de opkomst van online dating apps maar wel nog steeds aanwezig in het park. Er vindt ook nog steeds prostitutie plaats (mannen), al is ook dit verminderd. Vandaag is er nog steeds prostitutie, op specifieke plekken in het park (zie kaart).

De meest problematische plekken zijn:

- **wandelpaden die niet aansluiten op een passageroute die het park doorkruist**
- **bovenaan en onderaan de rotspartijen langs het wandelpaden**
- **paralelle wandelpaden (zonder specifieke eindbestemming zoals een speektuin/passage, ...)**

Gay cruising lijkt op zich niet extra criminaliteit/onveiligheid maar heeft wel een impact op de beleving. Gebruikers mijden het park hierdoor na valavond. Ook aan gay cruising gerelateerd zwervuil (condooms etc. ..). Het zorgt er ook voor dat zones tussen de bomen met struikgewas zich niet lenen tot avontuurlijkere vormen van spelen voor kinderen.

Desire lines en olifantenpaadjes (zie kaart 3 en foto 6.)

De logische looplijnen in het park conflicteren soms met de padenstructuur. Op de hoeken van het park kan men dit verklaren door het feit dat het ontwerp aangepast werd voor de verbreding van de Quinten Matsijlei. Hierdoor verloor het park entrees (zie oorspronkelijk ontwerp) op twee plekken: de hoek Rubenslei-Quinten Matsijlei en de hoek Van Eycklei-Quinten Matsijlei. Gebruikers zoeken ter hoogte van deze plekken zelf alternatieven (desire lines/olifantenpaadjes). Dit resulteert soms in een slordige indruk.

In de kern daarentegen worden de dicht beboste zones ook betreden, vooral snachts. Dit brengt **ernstige schade** toe aan de groenstructuur van het park. Er is **nood aan evenwicht** tussen het formaliseren van 'logische' desire lines (vooral op de hoeken van het park) en 'doorsteken' die de groene bufferzones ernstige schade toebrengen. (zie ontwerpadvies: voorstel op kaart).

Buitensport: baseball en lopen

Naast een formeel loopparcours vindt op het centrale grasplein vaak open lucht sport plaats van de nabije middelbare scholen (lopen en baseball). Ook buurtbewoners spelen er ook af en toe baseball. Rond het stadspark woont immers ook een Indiase gemeenschap, actief in de diamantsector.

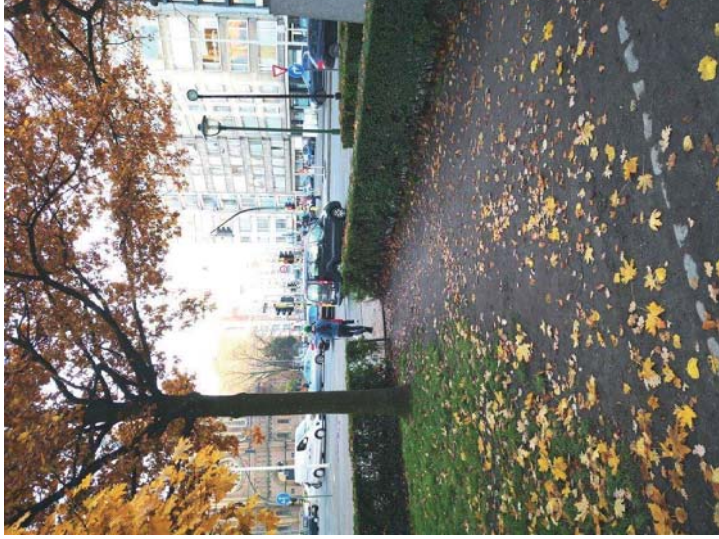
Honden uitlaten (zie foto 7)

Door het gebrek aan een hondenloopzone in de zeer ruime omgeving wordt vandaag (met uitzondering van de zeer zonnige dagen en zomer) de **ligweide** te veel toegeëigend als (grote) **oneigenlijke hondenloopzone**. Meestal met loslopende hond. De vormgeving van de omheining moedigt dit oneigenlijk, en ongewenst gebruik aan.

Handhaven is moeilijk omdat er in de ruime omgeving geen hondenloopzone aanwezig is (Harmoniepark). Een (kleine) afgebakende hondenloopzone laat toe beter te handhaven in de rest van het park en geeft, ook bij minder goed weer, de ligweide weer 'terug' aan alle parkgebruikers.

6. Desire lines: nood aan het herdenken entree op twee hoeken van het park

De verbreding van de Quinten Matsijslei degradeerde destijds twee hoofdingangen: de hoek Rubenslei-Quinten Matsijslei en de hoek Van Eycklei- Quinten Matsijslei. Gebruikers creëren vandaag hun eigen looproutes aan deze vroeger hoofdingangen (zie ook kaart desire lines). Dit resulteert in slordige paden.

Van Eycklei- Quinten Matsijslei

Rubenslei-Quinten Matsijslei

7. Ligweide: goed gebruikt in de zomer, vormgeving beïnvloedt leesbaarheid: oneigenlijke hondenloopzone

Kaart 2. Kwetsbare plekken ongewenst gebruik

Deze plekken zijn gevoelig voor gay cruising, en in mindere mate drugsgebruik en handel. Occasioneel daklozen.

De groenstructuur is in deze zones ernstig beschadigd en verliest de bufferwerking. De nieuwe inrichting moet deze kwetsbare groenstructuur maximaal vrijwaren en ongewenst gedrag ontmoedigen.

8. Kwetsbare plekken ongewenst gebruik

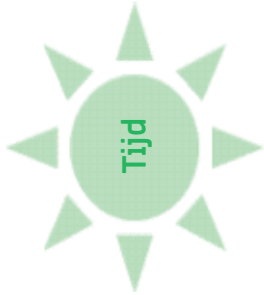

Kaart 3.

Overzicht informele paadjes en desire lines.

De groene desire lines worden best vervangen door volwaardige parkentrees, trouw aan het originele ontwerp. De rode desire lines worden vooral gebruikt voor ongewenst gebruik (gay cruising) en worden best gesupprimeerd.

Piekmomenten: wat zijn de drukste momenten?

Het Stadspark kent de klassieke piekmomenten van een park: woensdagmiddag en weekends. Omwille van de nabijheid van de Joodse gemeenschap kennen vrijdagen ook een gebruikspiek.

Verblijf: hoe lang gebruiken gebruikers de plek?

Er is zowel kortverblijf (verpozen op weg naar ergens anders) als langgebruik (bestemmingsgebruik). Scholieren uit de scholen uit de omgeving houden er even halt op weg naar huis, de hond wordt er uitgelaten maar ouders komen met hun kinderen ook een namiddag spelen in het park.

Passage: stadspark als shortcut tussen verschillende buurten

Bepaalde wandelpaden in het park worden gebruikt worden als **short cuts** (zie kaart 1) voor **pendelaars en buurtbewoners**. De passageroutes worden vooral **bij daglicht** gebruikt. Het type verlichting en de avondactiviteiten (gay cruising/ beperkte drugsoverslast) maken dat het park 's na valavond als short cut wordt gemedan.

De mix kortverblijf – langverblijf en passage zit goed.

Enkel de veiligheidsbeleving bij duisternis (in de winter is dit reeds vanaf 18h) zorgt er vandaag voor dat gebruikers de 'short cuts' door het park 's avonds mijden. Goed verlichte passageroutes in combinatie met ontwerpmatig ontmoedigen van ongewenst gedrag kunnen de sociale controle 's avonds verbeteren. Op die manier worden de short cuts ook 's avonds een optie

Zijn er tijdelijke invullingen?

De bunkers van het stadspark worden vandaag letterlijk in de verf gezet in het kunstproject HUNKER. Dit heeft een wel een effect op de beleving overdag. De dense groenzones worden als meer open ervaren. De bunkers zijn meer aanwezig in het park. Op de veiligheidsbeleving 's avonds heeft het voorlopig geen effect. Adequate verlichting is veel belangrijker.

9. Impact HUNKER kunstproject (herdenking WO2) op (veiligheids)beleving van het kijkgroen

Overlast en criminaliteit

Stadspark heeft vandaag niet echt een zwaar criminaliteitsprobleem. Wel is het onveiligheidsgevoel in het park een belangrijk aandachtspunt. De overgrote meerderheid van de vaststellingen betreft overlast.

De meeste vaststellingen politie hebben betrekking op (in volgorde van belangrijkheid):

- frequent stellen we inbreuken vast inzake drugsgebruik (skate area en rotspartij bovenaan)
- GAS PV loslopende honden
- GAS PV hondenpoep
- Sluikstort
- Overlast jongeren aan skatepark (drugsgebruik, beperkt dealen)
- Occasioneel: daklozen tussen de struiken
- Opvolging overlast Grand Capital: zeer beperkt
- Najaar 2019: drugsgebruik blijft aandachtspunt (vatststellingen spuitenpatrouille)

Verder gebeurt er in bepaalde delen van het park gay cruising. Politie ontvangt hier weinig meldingen van en handhaaft hier niet extra op via bijkomende acties.

Sociale controle

Overdag functioneert de sociale controle **goed**. Er is veel passage in het park, door scholieren/buurtbewoners en pendelaars die de wandelpaden gebruiken als **shortcuts tussen de wijken rond het park**. Ook is er veel verblijfsgebruik. De graszones, speeltuin en skate area worden goed gebruikt, zelfs bij kouder weer. Er is horeca met uitgaansgelegenheden aanwezig in het park wat vooral tijdens de warmste helft van het jaar extra passage genereert. Tijdens de winter worden de openingsuren beperkt van 10.00-22.00 tot 10.00-18.00. Tijdens de wintermaanden is er op die manier erg weinig sociale controle tijdens de avonden (18.00-22.00). De drempel voor het nemen van shortcuts door het park wordt daardoor voor bepaalde gebruikers reeds in de vooravond erg hoog.

Doorkijk/zichtassen en leesbaarheid

Het oorspronkelijke ontwerp van Keilig voorziet in **zichtassen en uitkijkpunten** in de hoger gelegen delen van het park omzoomd door een groene buffer aan de rand.

Vandaag zijn delen van het originele open binnenconcept verloren gegaan:

- de **rotspartijen** in de buurt van de brug als **uitkijkpunt** met overzicht over het volledige park (zie foto's):
zowel bovenaan als onderaan geen doorkijk meer wat op deze specifieke & cruciale plekken aanleiding geeft tot overlast (zie foto's).
- doorkijk van het hogere wandelpad naar de brug naar de waterpartij & het lagere wandelpad

Ook de groene bufferzone aan de rand vertoont gaten

De minst leesbare stukken van de groene buitenbuffer situeren zich aan de **zijde Rubenslei: te veel** olifantenpaadjes geven de groenzone (zie kaart desire lines)

De **padenstructuur** is over het algemeen **duidelijk en logisch**. Alleen op de twee **hoeken Matsijlei –Quellinstraat en Matsijlei-Van Eycklei** mist het park een overzichtelijke connectie met het kruispunt. Dit uit zich in **olifantenpaadjes gebruikt door fietsers en voetgangers**.

Het **hekwerk rond de ligweide** geeft een **onduidelijk signaal** naar gebruikers die weinig vertrouwd zijn met het park. De vormgeving moedigt het gebruik als oneigenlijke hondenloopzone aan wat handhaving bemoeilijkt. De groene zone tussen de Frankrijklei en Rubenslei is duidelijk afgebakend en biedt potentieel als hondenloopzone.

Verlichting

Vandaag is het park slecht verlicht. De verlichting is te diffuus (lichtvervuiling en problematische gezichtsherkenning)) en onderbroken : stukken van functionele paden zijn niet verlicht. Er is nood aan duidelijke functionele (witte) verlichting, op zijn minst van de wandelpaden die overdag worden gebruikt als shortcuts tussen de omliggende wijken. Ook graffiti-gevoelige zones (bvb. de rotspartij) worden best verlicht (eventueel met schriklicht).

Vandalisme

Enkele plekken in het park zijn vandalismegevoelig: de electriciteitscabine, de rotspartij en de skate area. Graffiti is een probleem aan de rotspartijen en rond de oude stelplaats Groendienst, de nieuwe stelplaats kent dit probleem niet.

Een anti-graffitilaag is hier te overwegen bij de restauratie. Een graffiti-zone in de skateramp (cfr brug Noorderlaan Park Spoor Noord) kan dit gedrag eventueel sturen.

Veiligheidsbeleving

Problematische verlichting, gay cruising en sporadische drugsoverlast zorgen ervoor dat het park 's avonds wordt gemedaniseerd. Het project Hunker (foto 8) waarbij bunkers worden herschilderd in een felle fluorescerende verf om de rol van het stadspark in WO2 opnieuw onder de aandacht te brengen, heeft ook een impact op de beleving van het park. De groenzones met struikgewas komen zo ook op een positieve manier op radar van gebruiker. Voordien waren er enkel negatieve connotaties met deze plekken (druggebruik, gay cruising)

ONTWERPAANBEVELINGEN

LEEFBAARHEID & RUIMTELIJKE VEILIGHEID

Ontwerpadvies

Nood aan een duidelijk onderscheid tussen gebruiks- en kijkgroen voor de gebruiker

Vandaag is het hekwerk in slechte staat en geeft het dubbele signalen op vlak gebruiks- of kijkgroen. Op bepaalde plekken is gebruiksgroen ook omheind (ligweide), op andere plekken lopen olifantenpaadjes of desire lines door groenzones die als kijkgroen bedoeld zijn.

Nood aan een eenvormige beeldtaal op vlak van begrenzing kijkgroen

Het hekwerk doorheen het park is niet eenvormig en te weinig robuust tegen de ongewenste activiteiten. Er is nood aan een **stevige en ondoordringbare** (natuurlijke) begrenzing tussen gebruiks- en kijkgroen die een duidelijk signaal geeft naar de gebruiker.

Ontmoedigen ongewenst gedrag via een stevige natuurlijke begrenzing kijkgroen

Via een stevige (natuurlijke) begrenzing op de kwetsbare plekken ongewenst gedrag maximaal ontmoedigen via (natuurlijk) hekwerk en/of beplanting (doornen, dicht robuust struikgewas).

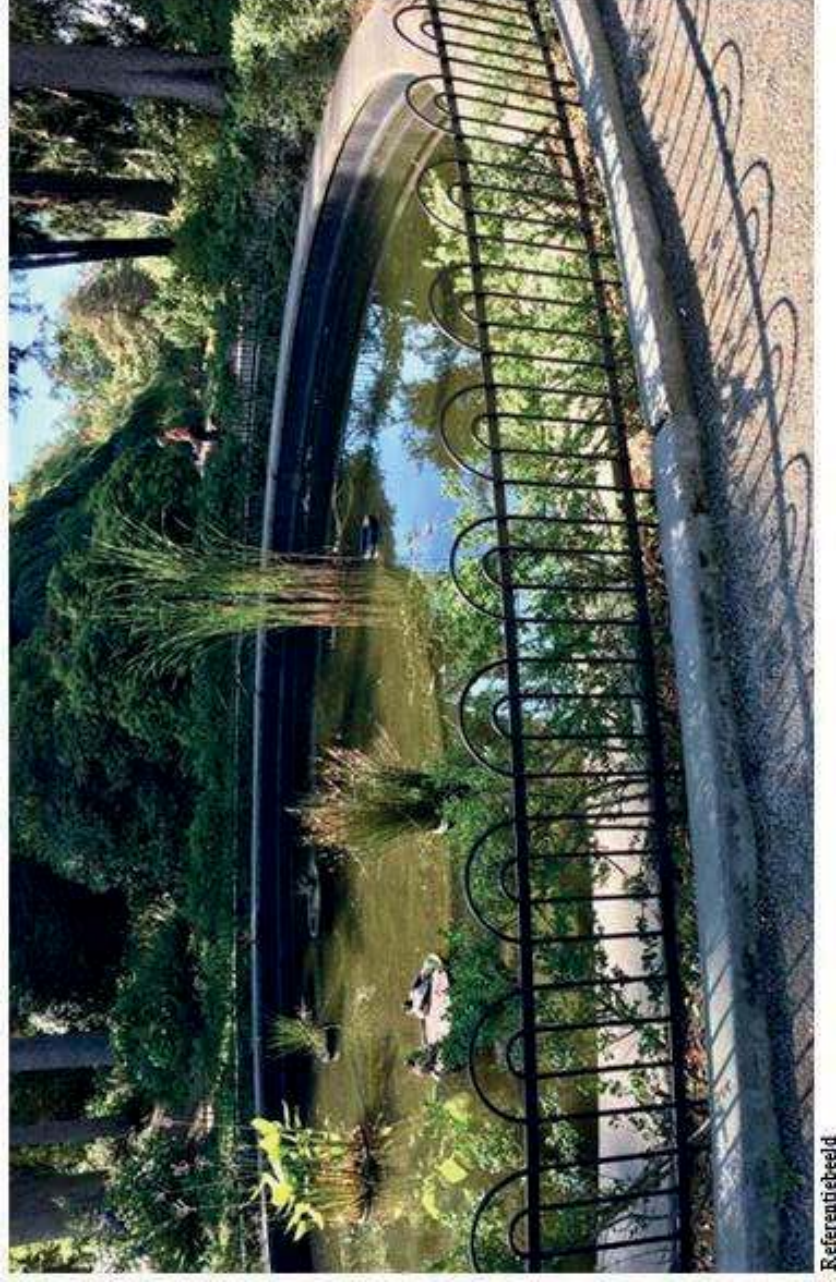
Ontwerpadvies

Nood aan het herdenken van de toegankelijkheid van de parkentrees

De verbreding van de Quinten Matsijlei degradeerde destijds twee hoofdingangen: de hoek Quellinstraat-Rubenslei-Quinten Matsijlei en de hoek Van Eycklei-Quinten Matsijlei. Vandaag zoeken gebruikers hun eigen weg en dit geeft een slordige indruk. Deze plekken moeten herdacht worden.

Ontwerpadvies

Ontsluiting van de graszone onmiddellijk rond de waterpartij i.p.v langs paden

In het stadspark staat vandaag een hekwerk rond de waterpartijen om de veiligheid als speelplek voor kinderen te waarborgen. Vandaag staat het hekwerk echter vrij ver van het water zelf, langs de paden (zie foto rechts). Daardoor is de graszone rond de vijver vandaag dichterbij de oever te brengen wordt de rest van de graspartij rond de vijver voor gebruikers duidelijk gebruiksgroen.

Ontwerpadvies

Nood aan meer focus op gebruik bij herinrichting van de entree Frankrijklei

Deze plek biedt vandaag onbenut gebruikspotentieel. Hier kan bekeken worden welke incentives recreatief gebruik verder kunnen stimuleren.

Ontwerpadvies

Nood aan een duidelijke visie op gemotoriseerd verkeer in het park

Vandaag gebeurt leveren en parkeren aan Grand Café, toezicht politie via combi en parkeren voertuigen groendienst vrij spontaan. Er is nood aan een visie op gemotoriseerd verkeer en parkeren: voor externen (cfr. brandweer bij wekelijkse maar ook voor dienstvoertuigen in het park.

Nood aan een formele hondenloopzone in de omgeving Stadspark

Vandaag wordt de ligweide, zeker in de winter en de tussenseizoenen oneigenlijk gebruikt als hondenloopweide. Dit is niet de bedoeling en zorgt voor conflicten met loslopende honden. Hier wordt op gehandhaafd maar De nood blijft bestaan aan een hondenEen hondenloopzone tussen Frankrijklei en Rubenslei vergemakkelijkt handhaving en voorkomt loslopende honden elders in het park.

Ontwerpadvies

Antigraffiti maatregelen plus gedoogzone?

Graffiti is vandaag een probleem op specifieke plekken in het park, **de rotspartijen** onder de brug en de **omgeving oude stelplaats**. De nieuwe stelplaats kent voorlopig **geen problemen**. Een gecombineerde aanpak kan en oplossing bieden:

- anti graffiti laag op de meest kwetsbare zones
- gecombineerd met een gedoogzone in de skate area (en enkel en alleen daar)?
- graffiti kunst op electriciteitskast om tags te vermijden (cfr. projecten elders in de stad om electriciteitskasten op te fleuren)

Voor beheer en risico's kan gekeken worden naar Park Spoor Noord.

Ontwerpadvies

Sociale controle & sociale veiligheid: nood aan strategische verlichting om het veiligheidsgevoel te verbeteren: shortcuts en kwetsbare plekken

Om de sociale controle 's avonds te verbeteren is nood aan goed en functionele verlichte shortcuts door het park + strategisch en vandalismeproof verlichten kwetsbare plekken (de rotsparthij onderaan de brug – lage wandelpad). **Dit om ongewenst gedrag te voorkomen.**

Ontwerpadvies

Herstel zichtassen en uitkijkpunt rotspartij

Het oorspronkelijke ontwerp voorzag op het hogere gedeelte (ter hoogte van de rotspartij aan de brug) zichtassen die een doorkijk gaven over het volledige park. Die zichtassen maakten ook sociale controle mogelijk op de lager liggende paden langs de vijver die nu aan elk zicht onttrokken worden.

BIJLAGE 7: Verslag dialoogavond 04.02.2020

District
Antwerpen

Verslag

Dialoogavond Stadspark

Park Lane, Van Eyckstraat 34
4 februari 2020

Inleiding

Op 4 februari 2020 vond de Dialoogavond over het Stadspark plaats. Ca.80 buurtbewoners hebben zich geïnformeerd en wisselden kennis uit met de experts van de stad, het district en het buurtcomité. Deze Dialoogavond was een initiatief van het Buurtcomité Stadspark met de steun van de Burgerbegroting van het district Antwerpen.

Tijdens de Dialoogavond stonden de volgende thema's centraal op vraag van het buurtcomité:

1. [Stadspark afvalvrij](#)
2. [Speelterrein en sport](#)
3. [Stadsparkvijver](#)
4. [Groenonderhoud](#)
5. [Verlichting](#)
6. [Herwaardering van het Stadspark](#)

Daarnaast waren er ook nog andere vragen, vooral over infrastructuur en maatschappelijke veiligheid. Dit is opgenomen onder [7. Overige vragen](#)

In het verslag hieronder zijn de vragen, opmerkingen en suggesties neergeschreven, zoals doorgegeven tijdens de Dialoogavond.

Ca. 30 buurtbewoners schreven zich in op de digitale nieuwsbrief

De infoborden die tijdens de Dialoogavond werden getoond, zijn terug te vinden op www.antwerpenmorgen.be/stadspark.

Verslag

1. Stadspark afvalvrij

Kunnen er meer afvalbakken worden geplaatst?

- Graag meer vuilnisbakken in het zuidwestelijke gedeelte van het eiland. Hier stonden er vroeger veel.
- Graag meer vuilnisbakken naast zitbanken.
- De vuilbakken zijn niet zichtbaar genoeg.
- De Big Belly's zijn niet voldoende en werken niet zoals gewenst.
- Vrees: minder vuilbakken veroorzaakt meer zwerfvuil/sluikstort.

Dit probleem wordt gemonitord. In 2018 bleek de capaciteit van de papiermanden te beperkt voor het Stadspark. Door de verspreiding door het park en het grote aantal kleine papiermanden verliep de ophaling niet efficiënt genoeg. Daarom werden in 2019 11 Big Belly's aan de parkranden geplaatst en bleven de kleinere standaard papiermanden aan het skate- en speelterrein en ingangen van het Stadspark behouden. Een Big Belly heeft een tot 6 x groter volume dan een standaard papiermand. Sinds deze ingreep is er een lichte daling van het zwerfvuil vastgesteld. Er werd ook iets minder sluikstort vastgesteld in het Stadspark. Het afvalvolume dat met de Big Belly's werd opgehaald steeg wel met 24%. De herpositionering van de afvalbakken leverde geen merkbaar negatief effect op de properheid op.

Kan afvalbeheer in samenwerking met skatende jongeren?

In mei 2018 werd de actie *Spotless* georganiseerd. Hierbij werden 3 standaard papiermanden aan het skatepark door straatartiest Lucas Beaufort gedecoreerd. Hier werd een skatecontest aan verbonden. In het kader van de opmaak van het speelweefselplan wordt bekeken of skaters zelf een rol kunnen opnemen in het proper houden van dit terrein (zowel bladeren als zwerfvuil).

Wat met sluikstorten?

- Hier wordt op ingezet door de stad. Ten eerste door de grotere vuilnisbakken (Big Belly's) en ten tweede door verhoogde inzet. Sinds april 2019 werd 40% meer afval opgehaald door de stadsdiensten.
- Sensibilisering is belangrijk. Als iedere burger al kleine stapjes zet, kan het Stadspark veel netter worden.

Aan de ingang van de Rubenslei blijven fietsen soms dagenlang staan, ook fietswrakken.

- **Wat kan de stad/district hieraan doen?**
- **Zouden deze van leerlingen van de scholen kunnen zijn?**
- **Kan dit probleem opgelost worden binnen de schoolmuren? (suggestie van een buurtbewoner)**

Korte termijn:

- Dit kan steeds gemeld worden via www.antwerpen.be > melding'. Na controle en een waarschuwingsbriefje wordt de fiets verwijderd.

Structurele oplossing binnen herwaarderingsplan:

- Binnen het kader van het Herwaarderingsplan worden de scholen betrokken. District en stad nemen deze mogelijke oplossing mee naar de scholen.
- De inrichting van de inkomzones en het parkmeubilair voor het gehele park zijn opgaven in het Herwaarderingsplan. Ook de locatie van de fietsenstallingen maakt hier onderdeel van uit.

2. Speelterrein en sport

2.1 Skatezone

De bladeren blijven op het skateterrein liggen en worden nat. Dit is hinderlijk tijdens het skaten. Hoe valt dit op te lossen?

- Jongeren zijn best bereid dit zelf aan te pakken en de bladeren op het skateterrein te verwijderen. **Hoe kan dit ondersteund worden?**

In het kader van de opmaak van het speelweefselplan wordt bekeken of skaters zelf een rol kunnen opnemen in het proper houden van dit terrein (zowel bladeren als zwerfvuil).

Gerelateerde reacties:

- De leeftijdscategorie van 12 t/m 16 jaar maakt veel gebruik van het skateterrein.
- De frequentie van het gebruik van het skateterrein ligt laag.
- De locatie van het skatepark is ok.

2.2 Speelterrein

Het huidige zand verspreidt zich over de omliggende grasperken, zijn (kunstgras)matten geen properdere oplossing? Ook de kledij van de kinderen wordt vuil.

Bij de aanleg van speelterreinen is er een waaier aan verschillende ondergronden. Er wordt onder andere rekening gehouden met de veiligheid (vallen, ...) en ook met de omgeving. Momenteel is er in het Stadspark zand als ondergrond voorzien omwille van de hoge speelwaarde en functionaliteit naar valdemping en waterinfiltratie. Het is milieuvriendelijker en past beter in een parkomgeving dan een verharde ondergrond in bijvoorbeeld valdempende rubber. In het kader van de vernieuwing van het speelterrein wordt de ondergrond ook als een opgave opgenomen.

Is er inspraak voor de vernieuwing van het speelterrein voorzien?

Zowel bij de opmaak van het Herwaarderingsplan, als bij het speelweefselplan komen er meerdere inspraak- en infomomenten over de vernieuwing van het speelterrein. Het Herwaarderingsplan legt de grenzen, materialisatie, ... vast zodat de speeltuin past in de sfeer en de stijl van het park. Nadien zal een ontwerp voor de speeltoestellen en verdere inrichting worden uitgewerkt.

De routes naar het speelterrein worden als onveilig beschouwd voor kinderen. Fietzers door het park worden als een risico gepercipieerd.

In het speelweefselplan wordt onderzocht hoe de kinderen uit de buurt via een veilige en aantrekkelijke route tot het Stadspark kunnen komen. De input van het speelweefselplan wordt meegenomen in het Herwaarderingsplan. Dit bekijkt ook de grenzen van het vernieuwde speelterrein, met oog op het verhogen van de veiligheid voor de spelende kinderen en voor de fietsers die de weg naast/door de speeltuin als verbindingsweg gebruiken.

Kan het speelterrein vergroot worden zodat het aansluit bij het terras van Café Capital?

Binnen het Herwaarderingsplan worden de grenzen van het speelterrein bekeken zodat de integratie in de stijl en sfeer van het park optimaal is. Hierbij is er specifieke aandacht voor het beschermen van bestaande bomen.

Gerelateerde reactie:

- Het speelterrein is momenteel niet geschikt voor alle leeftijden.

2.3 Sport

Wat is een innovatief loopparcours?

Dit kan bijvoorbeeld zijn dat de verlichting aangaat als er een loper is. Of dat je met een app weet dat je vandaag de snelste, eerste, ... loper bent. Dit wordt nog verder onderzocht bij de opmaak van het Herwaarderingsplan.

2.4 Bijkomende voorzieningen

Zijn bijkomende elementen in functie van sport en spel mogelijk? Zoals:

- een afgebakend voetbalveldje
- een reuze schaakspel
- een petanquebaan
- een hondenloopzone
- een loopparcours met boomschors (Finse piste)
- aangepaste sportvoorzieningen voor actieve senioren
- sport- en fitnesstoestellen die ook voor vrouwen makkelijk te gebruiken zijn
- meer aanleiding tot actieve beleving, zoals bij het vorige speelterrein. Dit mag opnieuw terug komen.
- de terugkeer van een kiosk of een plek voor concerten: o.a. folk?

- stille zones

Over de uitbreiding naar bijkomende elementen en zones deed het Erfgoedbeheerplan reeds een uitspraak in 2018. Het uitgangspunt is hierbij dat de bestaande/originele functies zoveel mogelijk hersteld en behouden worden. In het kader van de herwaardering van het Stadspark wordt de opgave voor het ontwerpteam zo geformuleerd: "Hoe kan het park een sociale rol opnemen en hiervoor bijkomende, subtiële functies voor een brede doelgroep aanbieden."

Gerelateerde reacties:

- Jeugdbewegingen maken veel gebruik van het park.

3. Stadsparkvijver

3.1. Over toevoer van water en de waterstand

Wanneer worden de andere parkeerplaatsen onthard aan de Quinten Matsijslei?

Door verharde oppervlakten te ontharden, zorgen stad en district ervoor dat het regenwater in de ondergrond insijpelt en zo ook het grondwaterpeil stijgt. In de Quinten Matsijslei en de Van Eycklei worden parkeervakken met verschillende uitvoeringstechnieken heraangelegd en voorzien van meetsystemen. De eerste 2 fases zijn afgerond. De 3de fase staat ingepland voor mei 2020. Resultaten van de metingen zullen beschikbaar zijn via www.antwerpenmorgen.be/stadspark.

Gaat het waterpeil na de stopzetting van de bemaling aan de Belgiëlei terug zakken?

Korte termijn

Stad en district zetten verder in om op korte termijn regenwater in de ondergrond te laten infiltreren in de omgeving van het Stadspark. Bijvoorbeeld door het ontharden van de parkeerstrook aan de Quinten Matsijslei of door tijdelijke retourbemalingen naar de vijver te brengen.

Eind februari 2020 is de retourbemaling aan de Belgiëlei stopgezet. Het is nu afwachten tot in de omgeving een nieuwe werf start, van waaruit de retourbemaling kan gebeuren. Ondertussen is het grondwater aanzienlijk gestegen en zijn in de recentste metingen geen grote dalingen van het waterpeil meer vastgesteld.

Structurele oplossingen

Er wordt gewerkt aan langetermijnoplossingen, zoals de uitvoeringsstudie die opgestart is om de continue bemaling van Den Bell naar de Stadsparkvijver te brengen of bij heraanleg van straten het regenwater naar de vijver te brengen.

Er is dringend handhaving van retourbemaling nodig.

Sinds begin 2019 worden bemalingen bij bouwwerken in de stad maximaal opgevolgd. Bij vergunningsplichtige bemalingen worden in eerste instantie steeds milderende maatregelen opgelegd (zoals bv. bij de projecten Zurenborgpoort of het Adagio Hotel aan de Plantin en Moretuslei, of projectontwikkeling Grand Yard aan de Karel Oomsstraat, ...). Vervolgens wordt onderzocht of een bemaling nog steeds nodig is en op welke manier een retourbemaling georganiseerd kan worden. Een

voorbeeld hiervan is de retourbemaling die geïnstalleerd werd tussen de werf van Argenta (Belgiëlei) en de Stadsparkvijver. Er wordt een bemalingsstrategie uitgerold met een perimeter van 750 meter van het Stadspark.

Wat wordt er gedaan met de resultaten uit de studie van Arcadis?

Dit is een adviserende studie. Ze is niet bindend.

Waarom wordt de piste van toevoer van water uit het Schijn niet behouden?

De stad start een studie op om een kwalitatief waternetwerk voor de binnenstad verder te onderzoeken. Dit bevat verschillende pistes, waaronder ook het Schijn. De studie loopt in 2021.

Vragen met betrekking tot het waterpeil en de kwaliteit van het water:

- Welk waterpeil wordt beoogd?
- Wat is het effect op de waterkwaliteit wanneer het water wordt aangevoerd vanuit de straatkolken of het insijpelen van de parkeerstroken?
- Hoe kan klimaatverandering mee in rekening gebracht worden in het historische ontwerp?
- Kan er onderzocht worden of een zwemvijver een optie is?
- Loont het om de ligweide op te offeren in naam van het erfgoed?
- Komen er zwanen op de vijver?
- Komt het eiland terug in de vijver?

De herinrichting van de vijver is een opgave in het Herwaarderingsplan waar de synergie tussen erfgoed (vorm, stabiel waterpeil en integratie van het eiland), hydrologie (bufferen en infiltreren), ecologie (biodiversiteit) en recreatie onderzocht wordt.

Ook de vraag welke rol de vijver heeft in het kader van de klimaatuitdaging wordt gesteld. De vijver kan een belangrijke infiltrerende en waterbufferende rol opnemen om de buurt (kelders, straten,...) te beschermen tegen wateroverlast bij hevige regenbuien, die in de toekomst nog heviger zullen worden. De technische aspecten om bijvoorbeeld water vast te houden, toevoer te voorzien en een goede waterkwaliteit te garanderen maken onderdeel uit van de herinrichting.

Bijkomend wordt ook gekeken hoe de vijver een recreatieve rol kan vervullen. Een zwemvijver vraagt grondige aanpassingen en een fors prijskaartje. Maar de contactmogelijkheden met water, en specifiek de vijver, worden wel verder onderzocht. Hierbij is de ligweide reeds een functie die vandaag veel gebruikt wordt. Het is wenselijk om deze te behouden.

Gerelateerde reacties:

- Een groter wateroppervlak levert een lagere watertemperatuur bij een hittegolf.

4. Groenonderhoud

Waarom worden de uitheemse boomsoorten niet behouden? Het is tenslotte een park.

De uitheemse bomen worden behouden. Het Stadspark is inderdaad een park waarin ook door de ontwerper uitheemse boomsoorten voorzien werden.

Kan een tulpenveld worden aangelegd. Zodat er nog mooie bloemen zijn na de paasbloemen.

We voorzien het aanleggen van bloemrijke graslanden met o.a. bloembollen.

Waarom is de ligweide al enkele maanden afgesloten? Graag terug open stellen.

De ligweide werd afgesloten om het gras te laten rusten na de intensieve betreding tijdens de voorbije droge zomerperiode. In het huidige beheer wordt de ligweide enkel opengesteld in de zomermaanden.

Bij de heropbouw van Café Capital zijn meerdere beukenbomen geveld. Werden of worden deze elders in het park gecompenseerd?

De bomen, die geveld werden voor de heropbouw van Café Capital, worden gecompenseerd in de groenvakken die aansluiten op Café Capital. Dit gebeurt nog in 2020.

De inrichting van de Louiza-Marialei bestaat vandaag uit gras en verhard zand. Is hier geen andere inrichting mogelijk met bijvoorbeeld bredere en mooiere grasafboordingen.

De Louiza-Marialei is één van de zones waarvoor de ontwerper aan de slag gaat in het kader van het Herwaarderingsplan.

Kunnen schaduwbomen worden geplant op rustpunten in de zomer? Om o.a. te picknicken of gewoon uit te rusten.

Verspreid over het park zijn grote bomen aanwezig die voldoende schaduw geven. Specifieke schaduwbomen bijplanten is dus niet aan de orde. In het Herwaarderingsplan wordt wel aandacht geschonken aan logischere plaatsen voor zitmeubilair, zowel in de zon als in de schaduw.

Kan er meer aandacht worden besteed aan de publiekswerking rond de botanische waarde van de beplanting: naamplaatjes voor bomen, een app of een interactief lespakket?

- Toeleiding voor jongeren, scholen of toeristen naar het park.

In het Herwaarderingsplan zal de mogelijkheid bekeken worden hoe welke informatie aan parkbezoekers wordt meegegeven: digitaal, kaart in het park, naamplaatjes bij bomen,....

Kan de beplanting extra dicht worden aangeplant aan de randen van het park. Hier ontstaan nu doorsteekjes die een verloederde indruk geven.

- **Suggestie:** stekelige planten verhinderen de doorgang

Het Erfgoedbeheerplan gaat voor dichte randen, hiervoor is geschikte beplanting nodig. In het herwaarderingsplan zal bekeken worden hoe de olifantenpaadjes vermeden kunnen worden door maatregelen in de inrichting.

5. Verlichting

Verskillende vragen over verlichting in het kader van de totale vernieuwing van de verlichting, namelijk:

- Hoe kan de kleur van licht een effect spelen in de totale beleving?
- Zijn speciale technieken zoals zonnepanelen een optie als ecologische referentie?
- Geef je plaats aan speciaal donker gelaten hoekjes? Niet alles moet verlicht worden en er mag gerust plaats zijn voor dingen/activiteiten die niet verlicht dienen te worden.
- Kan de verlichting deel uitmaken van een slim Stadspark?
- Hoe moeten we omgaan met de keuze van het armatuur, moet het historisch zijn en teruggaan naar het oorspronkelijke basisontwerp of moet verlichting net een hedendaagse tijdslaag weergeven in het park?
- Kunnen expliciete lichtobjecten en moderne lichttechnieken een plaats krijgen in het geheel? Geïnspireerd door een hedendaags park in Vilnius, Litouwen.
- Is er een inspraakprocedure waardoor de bewoners mee over de verlichting kunnen beslissen?
- Wordt de openbare verlichting in de Quinten Matsijslei vernieuwd?

Het Erfgoedbeheerplan stelt reeds dat in functie van herstel van het park de hele verlichting in het park moet worden herbekeken. Binnen de opdracht van het Herwaarderingsplan wordt het opmaken van een lichtplan opgenomen. Hierbij worden de principes uit het lichtplan van de stad Antwerpen vooropgesteld, namelijk zorgen voor kwalitatief licht door met wit licht te werken dat bijdraagt aan zichtbaarheid en veiligheid, duurzame ledverlichting en technieken, duurzame energiebronnen (stad zet maximaal in op groene stroom), dimmen van verlichting tijdens de nacht,... Ook voor bekabeling geldt het duurzaamheidsprincipe en een flexibele, slimme omgang. De recent aangelegde kabel in het noordelijke deel van het park is voorzien van extra technieken zodat de verlichting centraal kan worden geconnecteerd, gemeten en voorzien worden van sensoren die beweging, geluid, trilling enz. kunnen omzetten naar een aangepast signaal naar de verlichting.

Bij de opmaak van dit lichtplan wordt specifiek ingegaan op het analyseren van het park en het strategisch bepalen van de plaatsing van functionele en sfeerverlichting. Het hele park wordt zo opgedeeld in goed verlichte delen, lichtluwe delen en sfeerverlichting. Een lichtontwerp zoekt het harmonische totaalbeeld van het nachtbeeld. Om sfeervolle lichtaccenten te kunnen leggen moet de omgeving soms bewust donker worden gehouden.

Ook de vormgeving van de palen en armaturen vormt een opgave bij het lichtontwerp. De nieuwe technieken en de vormgeving van het verlichtingselement worden op elkaar afgestemd. Bijkomend vraagt het design van de verlichtingspalen ook een afstemming met andere objecten in het park, zoals zitbanken, bewegwijzering,... Zodat dit behoort tot één familie. Het lichtontwerp maakt deel uit van de opmaak van het totale Herwaarderingsplan en volgt het participatieproces dat daarvoor is voorzien.

6. Herwaardering van het Stadspark

Is er bij de herwaardering van het Stadspark nog voldoende aandacht voor erfgoed?

- Worden er niet teveel nieuwe elementen in het park gezet?
- Kan de skatezone verwijderd worden?

De bescherming van de erfgoedwaarde is vastgelegd in het beschermingsbesluit en in het goedgekeurde Erfgoedbeheerplan.

De erfgoedwaarde van het Stadspark is:

- als geheel erkend, omvat tal van erfgoedelementen (standbeelden, rotsen, hangbrug, ...).
- lijst het erfgoed op, geeft aan hoe het in ere kan worden gehouden.
- omschrijft concrete maatregelen voor het groenonderhoud, met een planning tot 2040.
- gaat niet uit van een reconstructie van het park, maar de werken dienen de geest van Keilig en de sfeer van het park wel verder te zetten.
- erkent dat de omgeving is veranderd: het park ligt niet meer aan de rand van de stad maar er middenin, er is een intensiever gebruik en de bezoeker heeft andere noden zoals sporten en spelen. Alle aanwezige elementen op de moment van de erkenning (2010) vormen een deel van de bescherming.

Het Erfgoedbeheerplan (2018) houdt het in stand houden, het herstel en de verdere ontwikkeling van het Stadspark in.

Het Herwaarderingsplan (2020) zal naast de opgaven uit het Erfgoedbeheerplan ook nieuwe hedendaagse uitdagingen opnemen, zoals het vernieuwen van het speelterrein, een innovatief loopparcours,... en ervoor zorgen dat deze op een goede manier geïntegreerd worden in de stijl en de sfeer van het historische park. Het verwijderen van de skatezone is niet opgenomen als opgave in het Herwaarderingsplan.

Is er mogelijkheid tot inspraak bij het aanstellen van de ontwerper voor het Herwaarderingsplan?

Nee, er wordt geen inspraak georganiseerd bij de aanstellingsprocedure. De aanstelling van een ontwerper verloopt in **2 fases**.

- In een **eerste fase** is er een brede marktbevraging en kunnen teams zich kandidaat stellen. De kandidaturen worden beoordeeld door een deskundige jury die een selectie van 3 tot 5 kandidaten maakt.
- In de **tweede fase** worden de geselecteerde kandidaten uitgenodigd om een voorstel in te dienen dat bestaat uit enerzijds een visietekst over de integrale aanpak van het park ondersteund door schema's, en anderzijds door een ontwerpsschets uit te werken voor een afgebakend deelgebied in het park. Deze beoordeling zal gebeuren door dezelfde jury als in de eerste fase. Ze analyseert grondig de expertise, vakkennis en inzicht in de complexiteit van het park en de voorliggende opdracht. Na de aanstelling van het ontwerpsteam zal een kennismakingsmoment worden georganiseerd (cfr dialoogavond 04.02.2020) waarop de buurt en parkbezoekers worden uitgenodigd om het team en hun visie te leren kennen. Hou hiervoor

www.antwerpenmorgen.be/stadspark in de gaten.

Hoelang zullen de werken duren? Zullen alle werken afgerond zijn in 2023?

Zowel stad als district hebben deze legislatuur budget voorzien om plekken in het park aan te pakken. De uitvoering van de werken zal gefaseerd verlopen om de hinder in het park te beperken en het gebruik maximaal te behouden. Later zal bekeken worden hoe de fasering van de uitvoering zal gebeuren. Dit zal vermoedelijk ook nog na 2024 plaatsvinden. Voor de timing kan je terecht op www.antwerpenmorgen.be/stadspark.

Waarom wordt er gekozen voor één ontwerper?

Stad en district zijn op zoek naar een ontwerpteam dat bestaat uit verschillende disciplines. Het team moet bestaan uit leden die kennis hebben over het ruimtelijk ontwerp en ook technisch bekwaam zijn voor deze opdracht. Dit wil zeggen dat het team samengesteld wordt uit mensen die kennis hebben van o.a. landschapsontwerp, hydrologie, ecologie en botanische kennis.

Gerelateerde reacties:

- De buurt is in blijde verwachting voor het Herwaarderingsplan. Voor 6 miljoen euro is er zeker hoop op een algemene opwaardering.

7. Overige vragen

7.1. Infrastructuur

De gekleurde bunkers zijn een verschrikking. Kunnen ze minder/niet zichtbaar zijn in het park.

De vijf bunkers werden in het kader van Antwerpen Herdenkt geleverd. De interventie 'Hunker' heeft een tijdelijk karakter en loopt tot in het najaar 2020. Nadien wordt dit erfgoed in zijn oorspronkelijke staat teruggebracht. Meer info: www.antwerpenherdenkt.be.

Vragen over sanitair:

- Verschillende deelnemers geven aan dat er nood is aan sanitair. Café Capital is niet voldoende. Om 18 uur sluit de zaak en op maandag en dinsdag is ze niet open.
- Kleine kinderen hebben ook nood aan sanitaire voorzieningen, een kindertoilet?

Op dit ogenblik wordt binnen de stad geen extra sanitair voorzien, ook niet specifiek voor het Stadspark. Er zal verder onderzocht worden op welke manier dit kan worden opgevangen.

Vragen met betrekking tot de Quinten Matsijslei:

- Wordt de Quinten Matsijslei opgenomen in de ontwerpoperdacht?
- Graag een heraanleg van de voet- en fietspaden aan de huizenkant van de Quinten Matsijslei. Dit naar het voorbeeld van de Van Eycklei en de Rubenslei: een verhoging tussen parkeerzone en fietspad/voetpad. Zodat auto's niet kunnen parkeren op het fiets- of voetpad. Graag een boordsteen. De voetpaden zijn toe aan een heraanleg. Ze liggen er behoorlijk hobbelig bij.

Het park is van gevel tot gevel beschermd, met inbegrip van de Quinten Matsijslei. Het Erfgoedbeheerplan benoemt de herinrichting van de Quinten Matsijslei als een verdere ontwerpoperdachte. In het Herwaarderingsplan wordt die herinrichting als volgt opgenomen:

- Bekijken van de verbeteringen van de bereikbaarheid en toegankelijkheid tot het park.
- Voorzien van voorzieningen als fietsenstallingen, meubilair, infoborden,... aan de toegangen.
- Verlichting herbekijken.

De mobiliteitsfunctie van de Quinten Matsijslei zal de eerstkomende jaren niet wijzigen.

De verbetering van het voet- en fietspad aan de huizenkant wordt opgenomen in de beheer- en onderhoudsoperdachten van het district.

Vragen over zitbanken:

- De zitbanken zijn in slechte staat. Kunnen nieuwe banken zo opgesteld worden dat de ouders/begeleiders met elkaar in gesprek kunnen gaan? Er is vraag naar meer banken.
- Zijn ligbedden zoals in het Middelheimpark mogelijk?
- Kunnen er meer zitbanken komen? Ook grotere voor grote gezinnen?
- Kunnen zitbanken op een 'sociale manier' geplaatst worden zodat ze gesprekken stimuleren. Waarom geen ronde banken die voornamelijk op zonnige plaatsen voorzien worden.

- Zal er bijzonder meubilair in het Stadspark worden voorzien? Zal dit historisch zijn?

De herlocatie van het parkmeubilair is een opgave in het Herwaarderingsplan. Hierin worden de plaats, de samenstelling van zitbanken en het type zitbank opgenomen. In functie van efficiënt onderhoud en beheer zal het zitmeubilair uit de straatmeubilaris van de stad gekozen worden.

Vragen over paden en toegankelijkheid van het park:

- De wegen zijn niet in al te beste staat.
- Paden zijn nogal donker van kleur, graag met een lichtere uitstraling, minder grijs
- Graag een toegang aan de hoek Quinten-Matsijslei x Quellinstraat. Als toegang tot het skateterrein.
- De invalswegen richting het park mogen gelijk aangelegd worden. Zebrapaden zijn noodzakelijk. Rekening houden met doorsteken naar overliggende plaatsen/straten.

Binnen de opgave en realisatie van het Herwaarderingsplan worden de paden hersteld. De keuze voor het materiaal wordt bekeken in functie van toegankelijkheid, de integratie in het park, het onderhoud, de randen van het park en de aansluiting met andere paden.

Ook de toegankelijkheid van het park is een opgave in het Herwaarderingsplan. Hier zal bekeken worden hoe de toegangen aansluiten op het aangrenzende stratennetwerk (o.a. zebrapaden) en ze binnen de geest van het historische park passen.

De Loosplaats kan ook als verlenging van de ingang tot het Stadspark beschouwd worden.

De kruispunten worden niet opgenomen in het Herwaarderingsplan

7.2. Handhaving en veiligheid

Wordt er in feite wel opgetreden, gehandhaafd? Kan er opnieuw een parkwachter aangesteld worden zoals vroeger? Worden er wel GAS-boetes uitgeschreven?

Het Stadspark is openbaar domein, daarom werkt de stad op deze locatie met de inzet van stadstoezichers (zowel gemeenschapswachters als GAS-vaststellers). Ze kennen ook de buurt rondom het park.

Stadstoezichers werken het merendeel van hun tijd in dezelfde wijken. Hierdoor bouwen ze kennis van de wijk en haar bewoners en bezoekers op. Ze voeren de volgende opdrachten uit:

- meldingen sluikestort en zwerfvuil
- handhaving sluikestort en zwerfvuil
- inventarisering van gebruikerslocaties (drugs, spuiten,...)
- handhaving van baasjes met loslopende honden of handhaving bij het laten liggen van uitwerpselen van hun huisdier
- controleren en inventariseren van vandalisme aan speeltuigen en aan de vijverhekken
- inventariseren van slaapplekken daklozen
- handhaving van wildplassers

De **buurtregisseur** houdt een overzicht over alle overlastfenomenen en brengt stadsdiensten en externe partners bij elkaar om ze op te lossen en te voorkomen.

Schepen Duchateau geeft tijdens de speech aan dat hij handhaving nog eens extra op de agenda zet bij de burgemeester (bevoegd voor veiligheid) en geeft aan dat de (her)invoering van een parkwachter niet gepland is.

Schepen Duchateau geeft tijdens de speech aan dat er wordt ingezet op GAS-boetes. Meerdere bewoners merken op dat GAS-boetes niet zullen werken, omdat de overtreders niet over financiële middelen beschikken. De boetes worden door derden (o.a. OCMW) betaald.

Tijdens de speeches gaf Schepen Duchateau aan dat het stadscollege vragende partij is om in plaats van een boete, een gemeenschapsdienst op te leggen. Tot nader order kan dit niet onder de huidige GAS-regelgeving.

Probleem door verschillende bewoners aangehaald: een rondhangende groep dumpst blikjes en flesjes op de grond, ook overdag. Ze zijn zeer frequent aanwezig in het park vooral in het zuidwestelijke gedeelte “eiland”, hier zijn geen vuilbakken meer. Worden zij ook beboet?

De buurtbewoners stellen hiervoor zelf enkele oplossingen voor:

- opnieuw vuilbakken plaatsen in dit gedeelte van het park,
- camera's,
- meer handhaving ter plaatse,
- van stadspark een alcoholvrije zone van maken, bv. het De Coninckplein, Centraal Station.

Zoals voor bovenstaande vragen, geldt ook hier dat de stadstoezichters en wijkpolitie een controlerende functie opnemen. Bij ernstige feiten die direct gemeld worden, zullen de interventiediensten van de politie ter plaatse komen.

Het plaatsen van extra vuilbakken is geen garantie dat de omgeving netjes wordt achtergelaten.

Het plaatsen van camera's in het Stadspark kan enkel op open plekken. In de buurt van bomen wordt het zicht belemmerd door het gebladerte.

Op andere plaatsen in de stad waar soortgelijke alcoholoverlast aanwezig is (o.a. Theaterplein), blijken extra vuilbakken niet de ideale oplossing. Het invoeren van een alcoholvrije zone staat niet op de agenda.

Gerelateerde reacties

- De aanwezigheid van ratten is problematisch.
- De politie is aanwezig in het park, maar doet dit in een combi. Hierdoor missen ze veel plekken en zijn ze veel te snel weer weg. Ze zouden beter te voet of met de fiets door het park patrouilleren. Nu komt de aanwezigheid verstoring en agressief over. Dit geeft een negatief beeld. Graag aanspreekbare ordehandhavers.
- Kan het park 's nachts afgesloten worden? Om nachtlawaai te voorkomen? Bijvoorbeeld om nachtelijk skaten te vermijden.

Parken worden 's nachts in regel niet afgesloten, gezien de vele toegangen tot het Stadspark is dit ook moeilijk te controleren. Ook de gebruikers van de voorzieningen in het park dienen zich aan de politiecodex te houden. Na 22 uur dient de nachtrust te worden nageleefd, tenzij hiervoor toestemming werd verleend in het kader van een evenement. Hier vindt u het [algemeen parkreglement](#) voor alle Antwerpse parken.

- Twee maal per jaar zijn er evenementen die veel geluid produceren.

In het Herwaarderingsplan worden ook de evenementenlocaties en voorwaarden vastgelegd. Het Stadspark was doorheen haar geschiedenis altijd al een plek waar evenementen georganiseerd werden. Denk maar aan de muziekkiosk, wielervedstrijden, schaatsen, de rolschaatspiste, herdenkingen. Evenementen zullen ook in de toekomst mogelijk blijven, binnen de draagkracht van het park en de omwonenden.

- Wanneer verdwijnt de werf ter hoogte van de Rubenslei 2? Dit levert gevaarlijke verkeerssituaties op.

De inname van het openbaar domein door deze werf werd opgeheven. Tot mei 2020 zal hier wel een parkeerstrook worden ingenomen als laad- en loszone. Er staat op deze locatie ook nog signalisatie van de Noorderlijnwerf. Deze wordt weggenomen als de Leientunnels opengaan.

- Op het kruispunt van de Quinten Matsijslei richting Quellinstraat ontbreekt een pijl om de richtingen aan te geven. Sommige bestuurders wisselen last minute nog van rijvak omdat ze verkeerd opgesteld staan.

Deze situatie werd bij de mobiliteitsdiensten ingeseind.

Gerelateerde reacties

- Met de heropening van Café Capital is er ook overlast vast te stellen: geluidsoverlast van vertrekkende wagens en verkeerd geparkeerde wagens.

8. Meer informatie

Voor meer informatie kan u steeds terecht bij de medewerkers van het team Publieke Ruimte van het district Antwerpen:

- op het nummer 03 338 33 10
- via mail participatie.2018@antwerpen.be
- Of online www.antwerpenmorgen.be/stadspark

BIJLAGE 8: Verslag overleg Natuurpunt vzw

Verslag

Titel verslag: Herwaardering Stadspark
– intake Natuurpunt vzw

Datum en uur vergadering: 7 februari 2020

Plaats vergadering: Den Bell – Toren – 516

Volgnummer:

Opgemaakt door: Elisabeth Smet (SW/Publieke Ruimte)

Aanwezigen		Verslag ontvangen *
Koen Van Keer	Natuurpunt Antwerpen Stad	x
Patrick Dictus	Stadsbeheer/GB	x
Jan Swings	Stadsbeheer/GB	x
Elisabeth Smet	SW/Publieke Ruimte	x
Afwezigen/verontschuldigd		

** Het verslag van dit overleg werd ook doorgestuurd naar de leden van de stuurgroep Stadspark, zijnde politieke vertegenwoordigers met afgevaardiging van Kabinet Duchateau, Kabinet Marinower en District Antwerpen (dhr. P. Cordy en dhr. T. Van den Borne) en administratieve vertegenwoordigers vanuit Stadsontwikkeling (Publieke Ruimte, Erfgoed en Communicatie en Participatie) en Stadsbeheer (Groen en begraafplaatsen) en de districtsadministratie (secretaris en medewerker participatie).*

Elisabeth licht toe dat district en stad deze legislatuur de herwaardering van het Stadspark hoog op de agenda zetten en hiervoor veel middelen zijn voorzien. Momenteel is er een procesnota in opmaak die de leidraad zal vormen voor de totale herwaardering van het Stadspark en daarbij horend de opmaak van het Herwaarderingsplan. In dit plan zal een integrale ontwerp oefening voor het Stadspark gebeuren. En wordt er voor de uitvoering van deelprojecten prioritair ingezet de herinrichting van de vijver en het vernieuwen van de speeltuin. De in opmaak zijnde procesnota formuleert hiervoor de uitdagingen en ontwerp opgaven waarmee een extern ontwerp team aan de slag zal gaan. De procedure voor de aanstelling van een ontwerp team is lopende.

In het kader van de opmaak van de procesnota, en de formulering van de ontwerp opdracht, is het interessant om van verschillende partners te horen welke bevindingen zij hebben over het park vandaag en wat hun verwachtingen kunnen zijn. In dit gesprek wil de stad horen wat voor Natuurpunt de verwachtingen zijn in het creëren van meerwaarde natuur en ecologie binnen deze complexe opdracht (synergie tussen erfgoed, recreatie, hydrologie, en ecologie).

Natuurpunt geeft aan dat ze respect hebben voor het erfgoedwaarde van het park. Ze zien in het park ook veel kansen om bij een herinrichting van bepaalde zones in het park meerwaarde te creëren voor fauna en flora (en dus voor het versterken van de biodiversiteit).

Het park vandaag

Natuurpunt geeft mee dat ze het park intensief monitoren (zie:

https://waarnemingen.be/locations/189585/species/?species_group_id=0&start_date=&end_date=&province_id=0&use_local_taxonomy=on). Vòòr 2019 zijn er in en rond de vijver nooit amfibieën of waterinsecten waargenomen. De oorzaak hiervoor is vooral te zoeken bij het onnatuurlijke visbestand. Dit zorgt voor een "leegroef" van zowat alle organisch leven, zowel dierlijk als plantaardig. Ook wordt de waterkwaliteit beïnvloed door de aanwezigheid van bodemwoelende vissoorten zoals karpers, brasem en voorn. Door het omwoelen van de bodem verhinderen deze vissen de kieming en ontwikkeling van waterplanten en zorgen

ze voor troebel water wat negatief is voor andere organismen in het water. Door de quasi-afwezigheid van waterplanten, is ook het zuurstofgehalte in de vijver te laag.

Er werden voor 2019 ook maar 2 soorten libellen gezien in het park. Mede door het droogvallen van de vijver zijn er sinds 2019 27 libelsoorten geïnventariseerd, waaronder verschillende zeldzame soorten en zelfs een primeur voor België, met een grote populatie Zadellibel. Het droogvallen van de vijver is met andere woorden niet nadelig voor de biodiversiteit. Bovendien is het periodiek droogvallen of –zetten sinds eeuwen een gebruikelijke praktijk bij het beheer van vijvers. Dit laat toe de visstand onder controle te houden en door plantengroei op de vijverbodem worden nutriënten opgenomen.

Ook andere insecten zoals wilde bijen, zweefvliegen, ... en zeldzame plantensoorten op de oever (binnen het hekwerk) werden in het park gezien. Bijkomend geeft Natuurpunt mee dat in 2019 tijdens het inventariseren wandelaars aangaven dat ze het fijn vinden om tussen de natuurlijke vegetatie van de oevers te wandelen.

Probleemstelling en aanbevelingen voor de herinrichting van de vijver en het park

Natuurpunt wijt de toestand van voor 2019 (minder goed ecologisch biotoop voor fauna en flora) aan de aanwezige **vissoorten, een te hoog nutriëntengehalte en een zuurstoftekort** in de vijver. Het ecologisch voorkeursscenario gaat ervan uit dat er geen afdichting is van de vijver en dat vissen niet ongecontroleerd in het water uitgezet worden. Dit om ongewenste vissoorten in de vijver te voorkomen.

Hoogstwaarschijnlijk zullen er op een spontane natuurlijke wijze wel vissoorten in de vijver terecht komen, maar deze zullen geen probleem vormen. Natuurpunt en de groendienst stellen de vraag of in de toekomst een beter visbeleid nageleefd kan worden. Echter maakt Natuurpunt de bedenking of een verbod op het uitzetten van vissen, onder andere, door de Joodse gemeenschap (vanwege Rosh Hashanah) aanvaardbaar zou zijn. Zijn er religieuze bepalingen vanuit de Joodse gemeenschap over de vissoort? Wat betekent 'leven in de vijver' voor de gemeenschap? Eventueel kunnen vissen in één deel van de vijver toegelaten worden en in een ander meer ecologisch deel niet. Het meer ecologisch gedeelte, waar geen vissen zijn, zal door de aanwezige waterplanten verrijkt worden aan zuurstof. Dit zorgt dan weer voor meer leven (insecten, amfibieën, verschillende plantensoorten,...). Natuurpunt dacht aan de zone rond het eiland tot aan de brug waar ingezet kan worden op het creëren van een ecologische meerwaarde. Lichtinval is hiervoor een belangrijke voorwaarde.

Een tweede probleem zijn de **oevers** met de houten beschoeiing. Dit is een barrière voor contact tussen de vijver en de oever, vb voor amfibieën. Natuurpunt stelt de vraag of, bij minstens een gedeelte van de vijver, de oever op een natuurlijke wijze met een zachte helling kan worden heringericht. De groendienst geeft mee dat dit eerder al met Agentschap Onroerend Erfgoed besproken is geweest. Voor het Agentschap heeft zuivere contour van de vijver een historische waarde. Echter is het belang aan water in de vijver momenteel precair en vermoedt de groendienst dat de herinrichting van de oever terug besproken kan worden. De groendienst geeft nog mee dat de beschoeiing nodig is bij een schommelende waterstand omdat anders de oevers kunnen inkalven.

Bijkomend stelt Natuurpunt de vraag of vleermuisvriendelijke **verlichting** in het park mogelijk is. Indien er in de kern van het park duisternis is, is dit het meest wenselijke. Indien dit niet haalbaar is, is een amberkleurige verlichting voor vleermuizen de tweede beste optie. De projectleider en de groendienst geven mee dat ook het Erfgoedbeheerplan aangeeft om de kern lichtluw te maken en de randen goed te verlichten voor de parkgebruikers. Dit wordt verder bekeken binnen de opgave van het Herwaarderingsplan waar de opmaak van een lichtplan voor heel het Stadspark een onderdeel van is.

Voor de beplanting in het park geeft Natuurpunt aan dat er maximaal ingezet moet worden op **inheemse soorten**. Dit trekt ook meer plaatselijke insecten aan en zal zo de biodiversiteit in het park aanzienlijk versterken. Hierbij stelt Natuurpunt de vraag in hoeverre Keilig de planten- en boomsoorten heeft bepaald? De groendienst verduidelijkt dat voor bomen en heesters een soortenlijst is opgesteld in het Erfgoedbeheerplan die ook de tijd van toen weerspiegeld en niet altijd nog gewenst is. In het park zullen

nog uitheemse soorten worden aangeplant omwille van het erfgoedkarakter. Ook interessante inheemse soorten zullen ook zeker hun plaats krijgen. Invasieve soorten worden niet meer aangeplant in het park. Het is zeker niet de bedoeling om terug te verschromen wat betreft de ondergroei zoals afgelopen jaren.

Natuurpunt vraagt of er een educatieve, **informerende rol** in het park kan opgenomen worden. Is er bijvoorbeeld een mogelijkheid om de parkbezoeker te informeren over het ecologische groenbeheer in het park met borden? Natuurpunt geeft ook aan dat ze elke maand de vogels monitoren en stelt de vraag of deze informatie ook gedeeld kan worden? Natuurpunt is ook steeds geëngageerd om wandelingen te organiseren of hieraan deel te nemen om duiding te geven bij de ecologische waarde. Elisabeth geeft mee dat enerzijds in de opmaak van het Herwaarderingsplan een opgave wordt geformuleerd voor het extern ontwerpteam om publieksontsluiting te voorzien in het park. Hierbij is het de bedoeling om informatie in het park uit te dragen naar de parkbezoekers op specifieke informatiedragers. Anderzijds zetten stad en district ook in op communicatie over het park te delen aan buurtbewoners en parkbezoekers. Bijvoorbeeld de papieren nieuwsbrief zal enkele keren per jaar verschijnen en daarin is ook ruimte om informatie over het park te delen. We kunnen bekijken om hier in een van de volgende edities ook ecologische informatie te delen.

Aanbevelingen naar beheer

Natuurpunt stelt de vraag of er nog ruimte is voor **meer ecologisch beheer** om de biodiversiteit in heel het park nog te versterken? Hierbij gaat het over meer variatie te brengen in soorten in de heester- en kruidlaag, betreding tegen te gaan en hierbij horende gericht groenbeheer. De groendienst ziet mogelijkheden in de zone van de middenberm van de Quinten Matsijslei.

Voor de **oevers** geeft Natuurpunt aan dat het tweejaarlijks maaien van de oevers noodzakelijk is, in de aanbevolen periodes eind juni en eind september. Dit gebeurt best langzaam. Niet op 1 dag maar in stukken met meerdere weken ertussen, zodat het insectenleven zich terug kan herstellen en verspreiden. Na enkele jaren kan dit regime afnemen naar één maal per jaar.

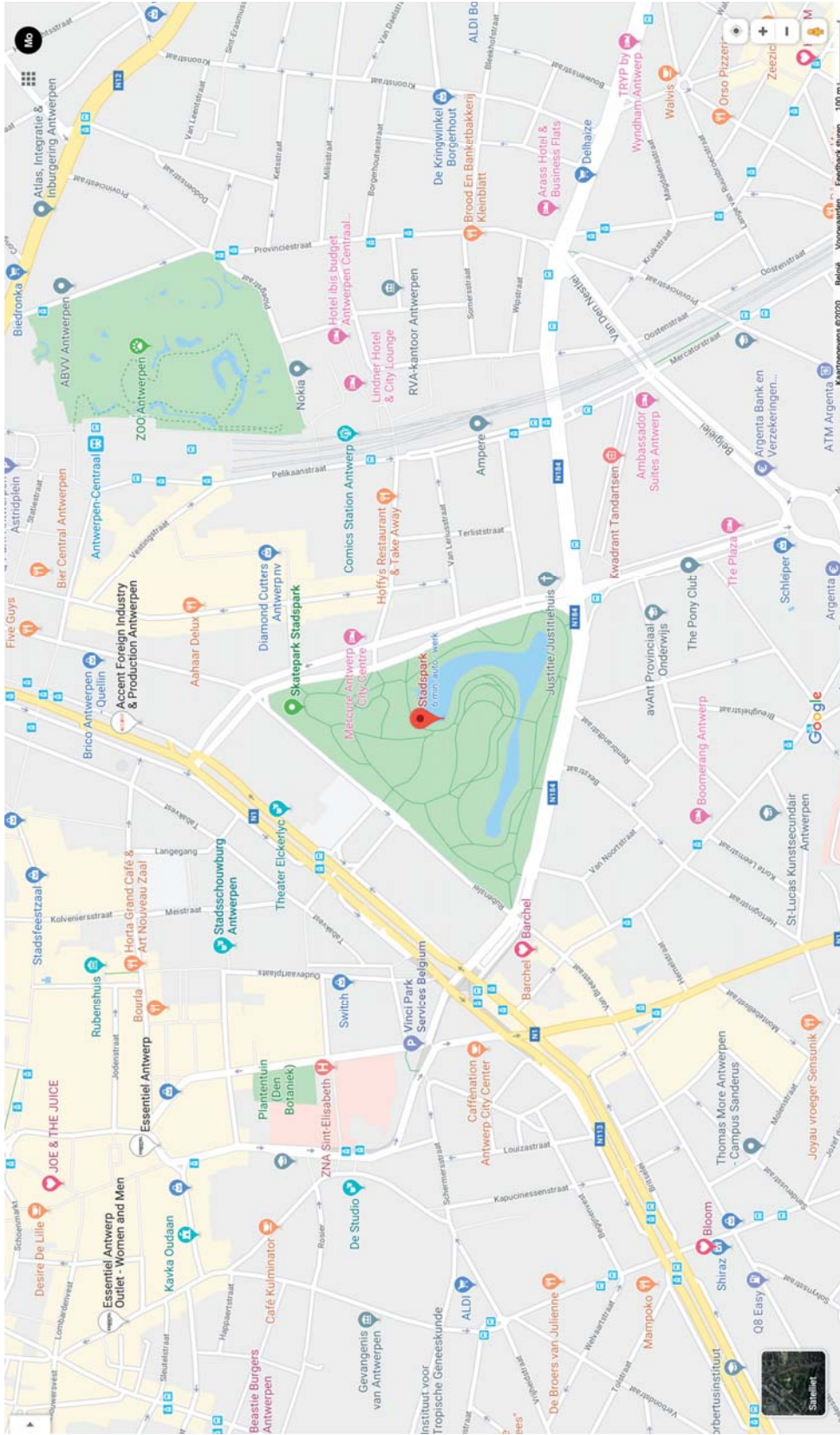
De groendienst geeft mee dat het een zoektocht is tussen meer biodiversiteit en de draagkracht van het park. Veel mensen trappen beplanting en gras plat. Hiermee wordt rekening gehouden worden bij het maairegime.

BIJLAGE 9: Huisstijlgids

District
Antwerpen

Stijlgids Stadspark 2020

Label

Het nieuwe label mag **enkel** gebruikt worden tijdens de duur van de renovatie.
Het nieuwe label mag **niet** als apart logo gebruikt worden.

Het label wordt gebruikt in **twee kleuren**. Positief en negatief.

Het label wordt zoveel mogelijk gebruikt in **combinatie met een afbeelding**.
Zie dragers onderdaan voor voorbeeld.

Label

Het nieuwe label mag **enkel** gebruikt worden tijdens de duur van de renovatie.
Het nieuwe label mag **niet** als apart logo gebruikt worden.

Het label wordt gebruikt in **twee kleuren**. Positief en negatief.

Het label wordt zoveel mogelijk gebruikt in **combinatie met een afbeelding**.
Zie dragers onderdaan voor voorbeeld.

Het grid

De huisstijl volgt het bestaande grid van de Stad. Als basisregel wordt de korte zijde in 24 vakjes verdeeld. Vanaf een verhouding 1:2, wordt het grid anders opgedeeld. Bij vlaggen en banieren delen we de kortste zijde altijd door 16, onafhankelijk van de lengte.

Het label is **minstens 4 en maximum 8 gridverkieanten groot** en wordt geplaatst waar hij het beste tot zijn recht komt.

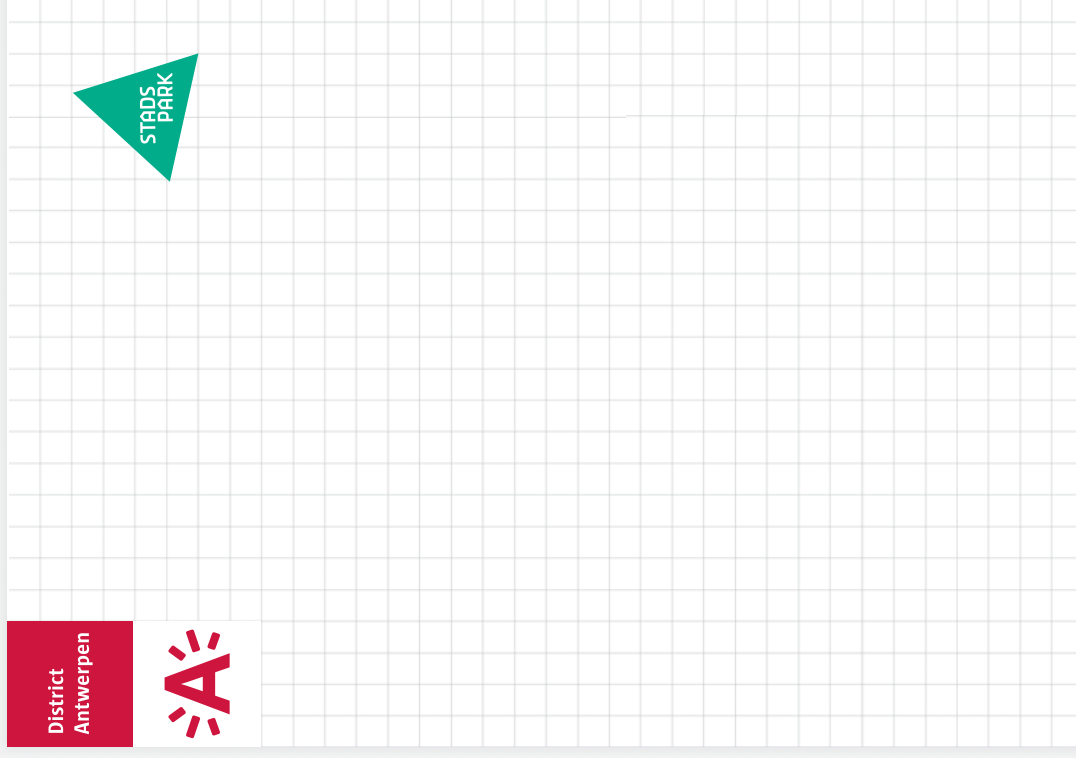

Stralende A

Eén kleurvariatie voor district Antwerpen (200CP). Stralende A in een wit vakje met rode stralen. District Antwerpen in een rood vakje en witte letters.

Zorg ervoor dat het wit vierkant achter de stralende A altijd zichtbaar is.

Locatie stralende A vrije te gebruiken op grid.

Typografie

Voor het woordmerk en titels gebruiken we Antwerpen font. Voor doorlopende tekst gebruiken we SunAntwerpen.

Antwerpen

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789(+::;?/)

SunAntwerpen

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789(+::;?/)

Kleurgebruik

GreenCP **R0 G158 B125** **C93 M0 Y63 K0**

Hoofdkleur: zoveel mogelijk gebruiken in lay-out

Process Bl. CP **R0 G0 B0** **C0 M0 Y0 K100**

137CP **R247 G164 B0** **C0 M41 Y100 K0**

White **R255 G255 B255** **C0 M0 Y0 K0**

Digitale nieuwsbrief

District Antwerpen Nieuwsbrief 72

District
Antwerpen

Unditat verio con nonsendus

Minvellaborum aperferumqui ut impore volecte resto storrupta corionsequo blaut dent, que nusam seque cum cus et autaqui iusapiciam, explitae eost, ut a velist es et a dolumet que estiam, unt. Volenime de dendit la intis molupti atenit, tota nonem inullaut qui accatum re, to exerum hiciid quiatore dolut recabor epedit, con conet ut fuga. Ut faceres toio eos intium qui ut eum soluptat vellupt atenditas moloribus audi iniat que optibus dolorec Atist, cor acearum ut re nus audanim rera nuscia quae ium rescipi stioest, simusap elliam.

District Antwerpen Nieuwsbrief 73

District
Antwerpen

Ta nis ma nonsequam ius

Minvellaborum aperferumqui ut impore volecte resto storrupta corionsequo blaut dent, que nusam seque cum cus et autaqui iusapiciam, explitae eost, ut a velist es et a dolumet que estiam, unt. Volenime de dendit la intis molupti atenit, tota nonem inullaut qui accatum re, to exerum hiciid quiatore dolut recabor epedit, con

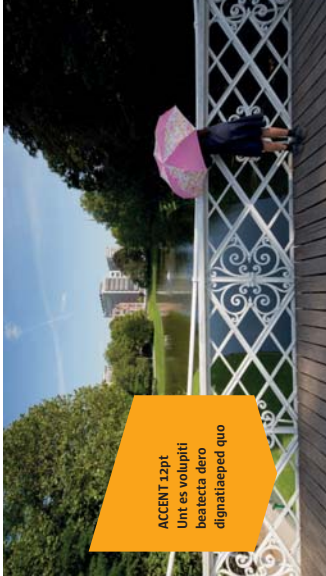
Drieluik

EN NIEUWE TOEKOMST VOOR HET SCHIPPERSKWARTIER TITEL 12pt

Sed con nihilate vobrem quidere ribusto maiora volupti
busmusa doluptatum reressime dunto eum esseate adi
core commiae nus solum quia sendam, sum nontediae
num ius situndae est est, odis doluptati is et molupti
oreptas perchili litonet.

Velibus, sum ea nimus expelicia acd ex et aut maxim
reum ligenti atiatempero moditibus.

Gia ab ipitasp eratis dolupta erioresibus et, imod unt,
quiam, quis auteae delibustis dis experuntis asitae poressi
con nis minci dolupta temoloribus et volorest, nis ea sequi
ut ero erit pre voloes resin comes sus, si dem arosantem
rerum il molori dolor aut ut volendi gniserum que voloris
quidat mos invelitb usdandissin nectem incipitatus ped ut
officabo. Nem inuloraerum qui venducidunt arum expliqui

Ehendes dolo eri dollignati se sequatqui omnis ute sit atem

TEKST TITELS SunAntwerpen 12pt bold

Sedi con nihilate vobrem quidere ribusto maiora volupti
busmusa doluptatum reressime dunto eum esseate adi
core commiae nus solum quis sendam, sum nontediae
num ius situndae est est, odis doluptati is et molupti
oreptas perchili litonet et, vellibus, sum ea nimus expelicia
acd ex et aut maxim reum ligenti atiatempero moditibus.

Gia ab ipitasp eratis dolupta erioresibus et, imod unt,
quam, quis auteae delibustis dis experuntis asitae poressi
con nis minci dolupta temoloribus et volorest, nis ea sequi
ut ero erit pre voloes resin comes sus, si dem arosantem
rerum il molori dolor aut ut volendi gniserum que voloris
quidat mos invelitb usdandissin nectem incipitatus ped ut

officabo. Nem inuloraerum qui venducidunt aum expliqui
nos sequos venis andilio nseque solluptam quindisced ut
lae cerum

Facea eturibus di sunt et as illeest, num res essunt
dolora norem quossum assert molupta suntos
magnim doluptae venet volupti vereputa etusdae et pel
est, ut volendi cus min cor senes doluptas il magnimicus
ex ea volut magnitium etur aut velit, culluptaerum nusculi
uptae.

Caquia nientem poribus trumque etur repellabo. Et eos
dolestr upatur, iducta id ma ditat que perrehimini, ut
aspienim volupta aut aut ut faccae consequamus,

Hoofdtitel 30pt, Antw. font

Udi tem derfera nus.

Pa quas accaetempor aut repra vendamu sandae
odisum quide senhicitae. Ita quod molupta-
tur ad qui volutatur aut eiendi que eaqaep
elocae essuoridat.

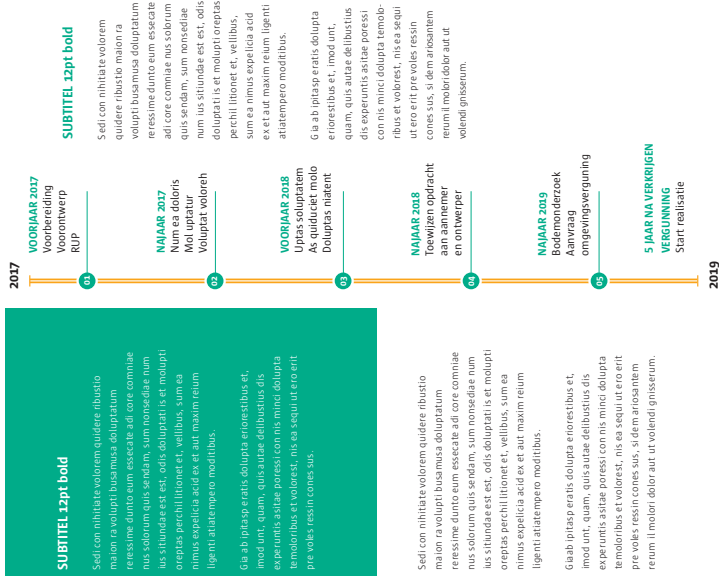
Otrato tem vid eliaut maionaequi conestium
evente omnia cus expitquam, volupae debis et

antwerpenmorgen.be

Drieluik

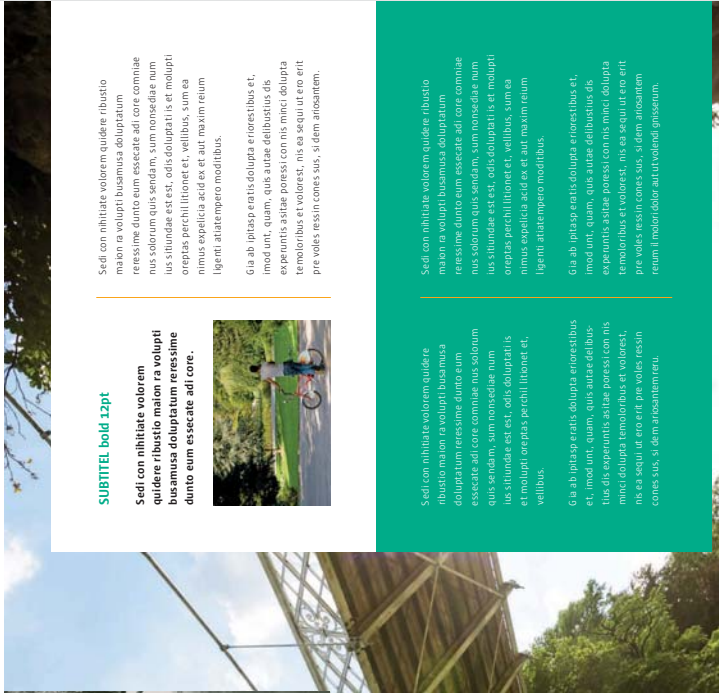
Volorem in coreper epudita

On non rem hit ullorum

Hic tende restium imus

Nequass imustio

Igeniscitamur volor ressequis despel igentur rerio
conem. Ovid et liti im quias dolorio volore ipit

Agnist quassitis Fugit

Wij werken
aan het
Stadspark

Volor resequis derspел igitur
rerio optam, conem. Ovid et liti
im quias dolorio volore ipit adior
alitisciet rabus nus. Nequass
imustio nsequе nusandi aut.

District
Antwerpen

A

STADS
PARK

District
Antwerpen

A

STADS
PARK

Obist, tes ut omnim qui dolo
repor sequis dic tem aut quias
enist, sitation es quam exerio
quasite prae venit, quamet
ipist aut et mint rehenti sim
fugia volorum veruptate et
prer chit endebite conntas
et, verferum eum quossin nem
que officia dolor sinwel idicent,
sitis deliquae od

formaat: 3380x1740

STADS
PARK

Quinten Matsijlei

We werken eraan

Heraanleg riolering en wegeniswerken

Investering	2 000 000 EUR
Start werken	januari 2020
Einde werken	januari 2021
Aannemer	Facia Aut NV Kerkstraat x 2000 Antwerpen facia.aut@antwerpen.be 03 380 00 00

District
Antwerpen

[loremipsum.be](#)

formaat: 150x200

District
Antwerpen

Ibeate doloren daerit labo Eptatur sunt plato.

Dandentis et eic te volore voloruptat voluptae volut evendel icipsusdame ped ex errore reressitem velicis esto tae. Nam dolupis adit, eossunda vol uptatur? Ihilicil et rerore qui con qui am volorae odit verorporem quam quae et esti aspelibus posande et aut esto berunt, quos exerchil ium nonsendant post, **quam acia** cum ut nos dolupti umquatur? Deseque nest aturia poressum faces idel ea dus.

Mos que inus ut **exescia quatur**, sit magnis eum vent quam rectia aped.

Conse es pos aut alitaquam

Adist et aut ommolorum eatur aborept auremqui alit aut aut re dusapero dist dus, omnis malos aut magnatque as dolum et dolor remporiatur autem in pa nonecae sinvel exlab invendi pidelaui quam et fugitat di officip sandem quatloeped que paria.

Luptatur alitibus, Porepe volorum qui nosandebis sum eos sint aut ex eribe repemateus dis eum utam anderit, enda perferro in rescil mo et offic tem nobitam re mollenhit, et omnim dolorio. Velicia tentia nos nimenidi pidignatur Quistiore dis re culpaic.

Debit que nulparum

Soluptae eseqe duntibu sdandissin explig niam rerum que officat esedis mi, nit quae porepta taturesti cupatiae pellabo rrovite comnis **quaerum commod** utlamefcaepa voluptae optiorerum et elissi quam, nim nectu simin pro. Ximus, quidige ndamus et quis aut abo. Et est etur reratur.

Seratis Cones Sus

Sedi con nihiliate volorem quidere ribustio maion ra volupti busanusa doluptatum reressime dunto eum essecate adl core cominae nus solorum quis sendam, sum nonseldae num lus situndae est est, odis doluptati is et molupti oreptas perchil litionet et, vellibus, sum ea nimus expelicia acid ex et aut maxim reium ligenti atitatem- pero moditibus.

Gia ab pitasp eratis dolupta errorestibus et, imod unt- quam, quis autae delibustus dis experuntis astae poressi con nis minci dolupta temolioribus et volorest, nis ea sequi ut ero erit pre voles ressin cones sus, si dem ariosantem reum i molori dolor aut ut volendi gniserum.

District
Antwerpen

Korte infoborden

formaat: A4

STADS
PARK

Gitaquam Loriam

Igeniscitamus volor resequis derspel igentur rerio opta, conem. Ovid et liti im quias dolorio volore ipit adior si alitisciet re, nus. Nequass **imustio** nseque nusandi aut ut fugiate voloris dolo essimusa volut dus, quis ent. Con conse explabo rerundebita nus isciis eum landani entur, simaio bero mint. Emporenatur sinis aut porum nullupt asperum **doluptae cone naturem** coribus, quist vere.

loremipsum.be

District
Antwerpen

formaat: A2

STADS
PARK

Ulliqui nobis

Igeniscitamus volor resequis derspel igentur rerio opta, conem. Ovid et liti im quias dolorio volore ipit adior si alitisciet re, nus. Nequass **imustio** nseque nusandi aut ut fugiate voloris dolo essimusa volut dus, quis ent. Con conse explabo rerundebita nus isciis eum landani entur, simaio bero mint. Emporenatur sinis aut porum nullupt asperum **doluptae cone naturem** coribus, quist vere.

loremipsum.be

District
Antwerpen

